

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-3878

No. 296. — Štev. 296.

NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 19, 1935. — ČETRTEK, 19. DECEMBRA, 1935

Volume XLIII. — Letnik XLIII

ANGLEŠKI VNANJI MINISTER HOARE JE RESIGNIRAL

Angleška vlada ni hotela podpirati njegovega načrta

ROOSEVELT NAJ NASTOPI PROTI MEHIKI

Kolumbusovi vitezi s o predsedniku poslali že drugo zahtevo. — Predsednik se ni ravnal po prejšnjih zgledih.

Red "Knights of Columbus" (Kolumbovih viteзов) je že drugič vložil protest proti stališču washingtonske vlade glede verskega preganjanja v Mehiki in predsednika Roosevelta dolži, da v tej zadevi ni ničesar storil. Stališče Kolumbusovih viteзов je pojasnjeno v dolgem pismu, ki je odgovor na pismo predsednika Roosevelta. Rooseveltovo pismo je bil odgovor na prvi protest Kolumbusovih viteзов proti verskemu preganjanju v Mehiki. Sedanjí protest je podpisal predsednik reda "najvišji vitez" Carmody, ki predsedniku očita, da predsednik ne nastopi proti Mehiki. Predsednik si s svojim pismom odgovoril, da ni prejel od nobenega ameriškega državljanja kake pritožbe, da bi Mehikanci z njim slabo postopali in da vsled tega zasleduje vlada staro smer, da se ne vmešava v notranje zadeve drugih držav. Poleg tega pa je tudi Roosevelt rekel, da vlada sledi zgledu predsednika Theodora Roosevelta leta 1904.

Protest zavrača trditve v predsednikovem pismu ter pravi proti koncu:

"Ponavljamo: Odgovornost naše vlade za to, da v imenu človečanstva ni protestirala pri mehiški vladi proti preganjanju cerkve, je vaša odgovornost.

"Odgovornosti za to, da niste ničesar storili in niste hoteli slediti dolgi vrsti zgledov, ki slone na določenih ameriških načelih, ne morete uiti."

POULIČNI IZGREDI V PEIPINGU

PEIPING, Kitajska, 17. dec. Boji med policijo in dijaki se nadaljujejo po ulicah starodavnega Peipinga. Novi boji so se pričeli po enem dnevu in eni noči strahot, tekom katerih je bilo ubitih 10 dijakov in več sto ranjenih, ko je pričela policija na nje streljati.

V protest proti neodvisnosti Hojeja in Čaharja je množica 5000 ljudi dirjala po ulicah in

DR. ED. BENEŠ PREDSEDNIK ČEHOSLOVAŠKE

Z veliko večino izvoljen za Masarykovega naslednika. — Zunanji minister od leta 1918.

PRAGA, Čehoslovaška, 18. decembra. — Narodno zastopstvo je izvolilo za predsednika čehoslovaške republike, kot naslednika dr. Tomaža G. Masaryka, ki je v soboto odstopil, dr. Edvarda Beneša.

Dr. Beneš, ki je bil zunanji minister skoro ves čas Masarykovega predsedništva, je dobil 340 glasov; kandidat agrarne stranke profesor Bohumil Nemeš pa je prejel 24 glasov.

Predsednik dr. Beneš je v vsakem oziru Masarykov učenec. Skozi leta ga je Masaryk učil v politični filozofiji. Ko sta dan za dnem vsako jutro jahala po gozdovih v okolici Prage, sta govorila o upanjih in nadah, o stiskih in svojih triumfih.

Dr. Beneš je mož agresivnega nagnjenja. Kot Masaryk je strasten čitatelj knjig. Prijatelji in obiskovalci se mu čudijo, kako pozna svetovno literaturo.

Dr. Beneš je vodil čehoslovaško zunanjo politiko neprestano od leta 1918. V najnevarnejših položajih Evrope je dr. Beneš vedno zastopal stališče poravnave in sporazuma.

Največje njegove politične zasluge so: konkordat z Vatikanom, zveza s Francijo, vojaški sporazum z Rusijo in Mala antanta, ki sestoji iz Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunske.

Dr. Beneš je tudi predsednik Lige narodov.

Izvedence v uporabi detektorja laži, William Moulton Marston, je pisal guberniju Hoffmanu, da je pripravljen voditi to preiskušnjo. Marston guberniju zagotavlja, da bo s svojim strojem brezdvomno dognal, ako je Hauptmann kriv ali nedolžen. Marston je tudi rekel, da bo sam sestavil vprašanja, ki jih bo postavil Hauptmannu in da jih bo predložil guberniju in generalnemu pravdniku v odobrenje. Vprašanja bodo razdeljena v dve skupini: glede denarja, ki je bil najden pri Hauptmannu in glede odvedbe Lindberghovega otroka.

Governor Hoffman Marstone ponudbe od sedaj še ni sprejel.

Za petdeset centov ni mogoče kupiti bogve kakšno darilo. Vaš prijatelj pa bo gotovo vesel, ako mu podariti Slovensko - Amerikanski Kalendar.

HAUPTMANN BO PROSIL ZA POMILOŠČENJE

Hauptmann ni ničesar priznal. — Baje je vprašal odvetaika za svet glede zlatih bankovcev.

FLEMINGTON, N. J., 18. dec. — Hauptmannov glavni zagovornik C. Lloyd Fisher je rekel, da ne ve ničesar, kdaj bo Hauptmannova prošnja za pomiloščenje vročena sodišču v Trentonu, postal pa je v Trenton svojo tajnico v gubernijev urad po potrebne listine za prošnjo za pomiloščenje. Kot znano, je Hauptmannova usmrtitev določena na teden, ki se prične s 13. januarjem. pomilostilno sodišče pa ima navado reševati tozadevne prošnje en teden pred usmrtitvijo.

Governor Hoffman in generalni pravdnik David T. Wilentz sta bila v torek v Washingtonu. Oba pa sta izjavila, da njun obisk v Washingtonu ni bil v nikaki zvezi s Hauptmannovo zadevo. Pastor John Matthiesen je tudi obiskal Hauptmannova v njegovi smrtni celici in je pozneje povedal, da je Hauptmann vprašal, ako je res priznal, da je bil vdeležen pri razdelitvi Lindberghove odkupnine v znesku \$50,000.

Hauptmann je pastorju ponovno zatrdil, da je odkupnino prejel od Isidora Fische, ki je pozneje odpotoval v Nemčijo, kjer je umrl. Ko je vlada zlate bankovce potegnila iz prometa, je Hauptmann vprašal nekega odvetaika za svet, kaj naj bi naredil z bankovci.

TRENTON, N. J., 18. dec. — Vse je pripravljeno, da se vstreže Hauptmannovi želji, da je postavljen pod preiskušnjo laži s pomočjo neke posebne priprave.

Izvedence v uporabi detektorja laži, William Moulton Marston, je pisal guberniju Hoffmanu, da je pripravljen voditi to preiskušnjo. Marston guberniju zagotavlja, da bo s svojim strojem brezdvomno dognal, ako je Hauptmann kriv ali nedolžen. Marston je tudi rekel, da bo sam sestavil vprašanja, ki jih bo postavil Hauptmannu in da jih bo predložil guberniju in generalnemu pravdniku v odobrenje. Vprašanja bodo razdeljena v dve skupini: glede denarja, ki je bil najden pri Hauptmannu in glede odvedbe Lindberghovega otroka.

Governor Hoffman Marstone ponudbe od sedaj še ni sprejel.

Za petdeset centov ni mogoče kupiti bogve kakšno darilo. Vaš prijatelj pa bo gotovo vesel, ako mu podariti Slovensko - Amerikanski Kalendar.

POL MILJARDE ZA POMOČ DELAVCEM

Predsednik bo od kongresa zahteval to vsoto za javna dela. — V poštev pride kanal v Floridi in uporaba plime in oseke.

WASHINGTON, D. C., 18. dec. — Na konferenci s časnikarskimi poročevalci je predsednik Roosevelt povedal, da bo kongresu za prihodnje fiskalno leto, ki se prične s 1. julijem, predložil načrt za javna dela, ki bodo veljala \$500,000.

Vprašanje, iz katerega vira bo vzeta ta vsota, ostane še odprto. Predsednik je rekel, da bo kongres posamezne zneske določil za gotova dela. Do sedaj je bila predsedniku vedno dovoljena okrogla vsota in je bilo njemu prepuščeno, da določuje, koliko se sme potrošiti v posamezne namene.

Kot pravi predsednik, bo denar v prvi vrsti porabljen za izvršitev podjetij, ki so sedaj v delu. Med drugim je omenil kanal v Floridi in uporabo plime in oseke v državi Maine.

ITALIJA NIMA VPLIVA NA GRŠKO

ATENE, Grška, 18. dec. — Iz pisem raznih državnikov, ki so bila objavljena v Atenah, je razvidno, da je Italija mnogo pripomogla, da je bil kralj Jurij zopet poklican na grški prestol.

Maršal Kondylis se je takoj, ko je bila zatrta Venizelosova revolucija, pričel posvetovati z italijanskim poslanikom. — Kmalu nato je odpotoval v Rim, kjer je dobil od kralja Viktorja Emanuela in Musolinija zagotovilo, da bo Italija podpirala obnovitev grške monarhije pod kraljem Jurijem, ako bo kralj Italiji naklonjen.

Kralj Jurij pa je tedaj živel v izgnanstvu v Angliji in se nikdar ni izdal, ali je naklonjen bolj Angliji ali Italiji. In ko je bila na Grškem razglašena monarhija in je maršal Kondylis kralja povabil, da se vrne, je prevaidno odgovoril, da se vrne na prestol samo pod pogojem, ako se plebiscit z veliko večino izreče za kraljestvo.

Sedaj pa je kralj Jurij pokazal, da zavrača vsak italijanski vpliv, ko je zavrzel Italiji prijaznega maršala Kondylisa, navzlic temu, da mu je največ pomagal, da je zopet zasedel kraljevi prestol, razpustil parlament in razpisal nove volitve, ki bodo 26. januarja.

Kondylisovo časopisje je opozorilo vojaštvo, da naj bo pripravljeno, da nastopi, ako bi kralj prekoračil ustavne pr.

RUSIJA SVARI JAPONSKE MILITARISTE

Japonci izzivajo na vojno. — Japonci in Mančukvanci povzročujejo spopade na meji.

MOSKVA, Rusija, 18. dec. — Rusija v bližnji bodočnosti pričakuje spopad na meji Zunanje Mongolije.

To svarilo prihaja iz uradnih virov in v času, ko se vojni minister Zunanje Mongolije Demid še vedno posvetuje z uradniki sovjetske vlade.

Neko poročilo časnikarske agencije "Tass" iz Harabovske namreč pravi, da Japonci na meji nastopajo izzivalno, kar more v najbližji bodočnosti dovesti do resnih zapletljavov. Poročilo dolži japonsko vojsko v Kvantunku, da izdeluje tozadevne načrte.

Po tem poročilu bodo japonski častniki, ki so zelo ozlovoljeni, ker je vlada Zunanje Mongolije zavrnila priznanje Mančukuo, še dalje skrbeli za napetost na Daljnem Istoku. Nedavno je japonsko vojaško poveljstvo Zunanji Mongoliji celo zagrozilo, da bodo japonske in mančukvanske čete zasledile mongolsko republiko, vsled česar sta prišla ministrski predsednik in vojni minister mongolske republike na važno konferenco s sovjetskimi uradniki v Moskvo.

"Tass" nato napoveduje, da boste Japonska in Mančukuo vpadli v Zunanjo Mongolijo, ali pa boste še dalje skrbeli za obmejne spopade.

SMRTNA KOSA

Davi ob treh je umrl v North Hudson bolnišnici v Union City, N. J., Mr. Gilbert Potrato, dolgoletni član uredništva "Glasa Naroda". Star je bil dvainpetdeset let. Rojen je bil v Ljubljani, kjer je obiskoval ljudsko šolo in dovršil gimnazijo. Nato se je podal na Dunaj, kjer je študiral pravo. Leta 1911 ga je zanesla pot v Združene države, kjer je še isto leto nastopil službo pri Glasu Naroda. Bil je zmožen in vesten urednik. Prav posebno je zaslovel kot prevajalec romanov iz angleščine, nemščine, francoščine, italijanščine in spanščine. Leta 1923 je začel bolehati, toda svojo službo pri listu je še vršil do leta 1930. Davi je pa podlegel apnenju žilja. Zapušča vdovo in sina, katerima izrekamo svoje iskreno sožalje. Naj v miru počiva.

Truplo pokojnika leži v pogrebem zavodu Sharpe, 525-45th St. (med Bergenline Ave. in Hudson Boulevard), Union City. Pogreb bo v soboto dopoldne.

NAVZLIC TEMU, DA SO SE LAHI NA SEVERNI ABESINSKI FRONTI UMAKNILI, GOVORE O ZMAGI

HOARE RESIGNIRAL

Sir Samuel Hoare je včeraj nenadoma odstopil kot angleški vnanji minister. To se je zato zgodilo, ker angleška vlada ni hotela podpirati pri Ligi narodov njegovega najnovejšega mirovnega načrta. Odstopil je baš deset dni zatem, ko se je bil sestel s francoskim ministrskim predsednikom Lavalom in sestavil z njim mirovni načrt.

Odstop zunanjega ministra je prvovrstna politična senzacija. Svoje počitnice v Švici je prekinil, da bi branil pred angleškim parlamentom svoje stališče. Njegov načrt je pa naletel pri javnosti na tak odpor, da mu ni kazalo drugega kot resignirati.

KDO BO NJEGOV NASLEDNIK?

Glede njegovega naslednika so vsakovrstna uganjanja. Nekateri omenjajo Antona Edena, angleškega ministra pri Ligi narodov, nekateri sedanjega zakladničarja Chamberlaina, vpoštev bo pa najbrž prišel tudi sedanji notranji minister Sir John Simon.

Odstop Hoare-a se je završil tako nepričakovano, da je rekel neki visoki vladni uradnik: — To je kakor strela iz jasnega.

Sledeč staremu parlamentarnemu vzgledu, bo Hoare še enkrat nastopil pred angleškim parlamentom ter navedel svoje razloge. Imel je že pripravljen štiristo besed obsegajoč govor, s katerim je hotel braniti svojo politiko. Vrgel ga je v koš in sedaj sestavlja drugega.

NAČRT JE PADEL V VODO

Angleško-francoski načrt za sklenitev miru med Italijo in Abesinijo je zvođenel.

Predložen je bil svetu Lige narodov, imel pa ni nobenega zagovornika. Niti francoski ministrski predsednik Laval, ki ga je pomagal sestaviti, ga ni priporočil. Istotako ne Anthony Eden, zastopnik Anglije pri Ligi narodov.

Zastopnik Abesinije ga je s prezirljivim nasmehom zavrnil, zastopnik Italije pa na seji ni bil navzoč.

ITALIJA ČAKA Z ODGOVOROM

Veliki svet fašistične stranke je danes tri ure razpravljajal o angleško-francoskem mirovnem načrtu, pa je odgodil svojo odločitev do sobote. V soboto se bo svet zopet sestel, in pri tisti priliki bo Mussolini povedal, če je pripravljen na podlagi angleško-francoskega načrta začeti pogajanja ali ne.

ITALIJANSKA ZMAGA

Italijani priznavajo, da so se po tri dni trajajoči bitki pri reki Takkaze v severnem delu Abesinije umaknili, navzlic temu pa govore o zmagi. V bitki je padlo 282 Italijanov, izgube Abesincev pa niso znane.

Nadalje poroča vrhovni poveljnik general Badoglio, da se mu je posrečilo tako tesno obkoliti trideset tisoč Abesincev, da ne bo mogel niti eden uiti svoji usodi.

S SABLJAM PROTI TANKOM

Italijani so s tanki in strojnimi ustavili abesinsko ofenzivo pri reki Takkaze. Vršili so se pa tudi boji mož proti možu. Italijani so se posluževali bajonetov, Abesinci pa sabelj in nožev.

Včeraj so Italijani poročali, da je prekoračilo reko Takkaze tri tisoč Abesincev, danes pa pravijo, da imajo opravka z italijansko armado, ki šteje trideset tisoč mož.

Vsem rojakom, prijateljem in znancem po širni Ameriki želim

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO
LETO

Frank Sakser

Št. Vid nad Ljubljano

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Beneš, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

in celo leto vsakega Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
in celo leto vsakega Ameriko in	Za pol leta	\$3.50
in celo leto vsakega Ameriko in	Za inosemestvo za celo leto	\$7.00
in celo leto vsakega Ameriko in	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Dopolni bres podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovni
prijeti po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se
nam tudi prejmejo bivališče nasnani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3874

GILBERT POTRATO

S smrtjo Gilberta Potrata je izgubila ameriška slovenska javnost odličnega časnika, ki je bil dolgi dvajset let član uredništva "Glasa Naroda".

Pokojnik je bil visoko naobražen mož. Bil je dober zgovornik, vesele opazovalce političnih razmer in izbornih prevajalec najlepših del svetovne književnosti.

Bil je mojster petero jezikov in domač v kraljestvu glase.

Pred petimi leti je začel pešati, lani je pa legel na bolniško posteljo, s katere ni več vstal.

Bodi mu ohranjen časten spomin!

NEUMESTNA KRITIKA

Do prihodnjih predsedniških volitev je še precej dolgo, toda bivši predsednik Hoover se že pripravlja nanje.

V ponedeljek je govoril pred nekim republikanskim klubom v St. Louisu in je tudi topot napadal Rooseveltovo administracijo.

Iz njegovih besed je razvidno, da žaluje po dneh, ki so minili, zatrjeval je, da bi znal uspešneje odpravljati in odpraviti depresijo kot je to storil predsednik Roosevelt.

Prav posebno se je znašal nad Rooseveltovimi bančnimi odredbami.

Bančni praznik, ki ga je uveljavil Roosevelt takoj po svoji inauguraciji, ga silno bode v oči.

Hoover skuša dopovedati javnosti, da je dal Roosevelt zapreti banke, ker se je bližala bančna panika, kajti ljudje so se začeli bati za svoj denar.

Hoover najbrž pozablja, da je začasa njegove administracije bankrotiralo v deželi 6083 bank in da so 703 banke zaprle svoja vrata med Rooseveltovo izvolitvijo in inauguracijo.

Roosevelt je moral zapreti banke, ker ni želel, da bi vse skupaj vrag vzela.

Z malimi izjemami mu je ameriški narod hvaležen za to. Nadalje je Hoover očital Rooseveltovi administraciji, da potroši preveč denarja za relief.

Dejal je, da relief ne spada v področje administracije, pač je pa za zadeva lokalnih agencij in dobroteljskih družb.

Možak je pozabil povedati, kaj se je godilo začasa njegove administracije. Pozabil je omeniti pohod lačnih veteranov v glavno mesto, ogorčenje farmerjev, ki so jim upniki pretili z bobnom itd. Ni omenil, da so začasa njegovega režima imeli nezaposleni še nekaj prihrankov, ki so jim pa sedaj že popolnoma pošli.

Na narodni republikanski konvenciji, ki se bo pričela dne 6. junija v Clevelandu, bo skušal imeti Hoover glavno besedo.

Če ga republikanci hočejo nominirati, je povsem njihova stvar.

Hoover je imel mogoče marsikaj prav, toda le na papirju, nikdar pa ne v praksi, Roosevelt se je pa dosedaj še vedno izkazal za pravega moža.

Ako bodo republikanci nominirali Hoovera, bo predsedniku Rooseveltu ponovna izvolitev zajamčena.

Za Božič...

NE MORETE BOLJ RAZVESELITI SVOJIH SORODNIKOV IN PRIJATELJEV V DOMOVINI KOT ČE JIM POŠLJETE DAR V OBLIKI DENARNE NAKAZNICE

SLOVENIC PUBLISHING Company
(Travel Bureau)

216 WEST 18th STREET :: NEW YORK

NAŠ UMETNIK PERUŠEK

FRANK KERŽE

Ondan sem se mudil v Clevelandu, ki je znan kot metropola naše nove domovine, ker je naša največja naselbina. Če bi hotel biti zvest tradiciji drugih naših dopisnikov, bi moral najprej začeti pri gostoljubnosti naših rojakov, ki res ne poznajo nobene meje. Slednji me je hotel imeti — če že ne morem priti na večerjo, pa vsaj na čašico dobrega domačega vina, kakoršnega menda še nisem pil. Po navadi obljubim slednjemu — tako napol — če bo mogoče — saj veste, da ne morete dobiti mislečemu rojaku povedati naravnost v obraz: nak. Pijače se namreč precej bojim. Tako stori z mano, kakor dolar s premožnim človekom: ni več tisti.

Po tem splošnem uvodu, katerega ne pozabi noben obiskovalec Clevelanda, preidemo nato, kar me daleč najbolj zanima v slovenski metropoli — namreč naš rojak umetnik Perušek.

"Kje najdem Peruška?" vprašam nekega rojaka, ki pozna vsaj polovico slovenske naselbine in če ti že ne more povedati z a hišo, pa ti zaupa, kje in ob kateri uri dobiš tegajntega človeka.

"Perušek se te dni seli v Narodni Dom."

"V Narodni dom? Kateri pa?"

"Ta na St. Clairju. Kot veš, smo tedaj napravili atelje nalašč za fotografa. Zdaj je pa ta prostor prazen že nad eno leto. Na eni izmed zadnjih direktorskih sej je nekdo svetoval, naj se atelje prepusti Perušku, bo boljše, kakor če stoji prazen."

Perušek v svojem ateljeju? In to v največjem Narodnem domu? V trenutku mi je bilo tako, da sem začel iskati po predalih svojega spomina, kdo se mi je najbolj zameril v Clevelandu. K njemu pojdem in mu povem, da ga imam tako rad, kot bi bil srečal zadnjega rojaka v naši novi domovini.

Vse se mi je zdela lepše. Še St. Clairsko ulico sem opazoval z občudovanjem, če sem jo prav tisočkrat prelel. Kadar sem jo namreč križal, nisem nikdar vedel, ali bom živ in zdrav na drugi strani ali ne.

Med številnimi vrati drugega nadstropja Narodnega doma grem po hodniku prav do zadnjih vrat.

"Pozdravljen Perušek — kaj, da se te ogledam." Kadar se sestane namreč po daljšem presledku z našim umetnikom, mi vselej pride na misel: koliko časa bo še to šibko telo nosilo te velike, ustvarjajoče sile?

Ko vidim, da je zdrav, od solnce ožgan, se ozrem po ateljeju. Krasen prostor z velikanskim oknom, kakor nalašč za umetnika. In ob stenah stoji veliki radiatorji, ki bodo greli prostor v zimskih dneh, da ne bo Peruška zeblo. Spomnim se ne njegov dom v Chicagu, ki je bil bolj podoben zapuščenim garažam, kakor človeškemu stanovanju. Stene so ustvarile velike umetnine, v sredi pa je stala železna peč. Perušek je vselej delal v mali vežici, da je bilo dovolj vstran od peči.

"Enčas delam," mi je razkladal, "kadar me pa začne zebati v roke, moram pa k peči, da se pogrejem."

"Kaj poveš novega — kaj si kaj delal zadnje čase?" ga vprašam.

"Kakor vidiš, se te dni selim sem. Zdaj je še vse narobe, ampak bom že uredil. Ja, tukaj pa bo prostor, tukaj, kjer bom lahko delal. Pogledaj, sem že precej prebarval. Ta soba je bila črna, kakor zaslon — zdaj pa že lepo izgleda, kajne?"

Pogledam sobo in njegove roke, ki so tako šibke in izmučene. Kaj ni škoda, da belijo stene, ko bi tisti čas lahko ustvarjale dela, ki bodo živela, ko ne bo o nas, ameriških Slovenceh, ne čevljev ne dret.

Atelje bom lepo uredil in tukaj bomo imeli umetniško šolo za našo mladino. In jaz imam enkrat v življenju prostor, kjer bom lahko delal. Tukaj bom delal, veliko delal. Samo ne vem, kako dolgo bo, mi dostavi boječe.

"Kaj se ne počutiš dobro, Perušek?" ga vprašam in pogledam oči, ki so sanjavo le-

GREGORIJ PERUŠEK

zle po stenah, kakor bi se bale zanje.

"Ne mislim zase — za prostor," mi pravi. "Ves, če bo kdo prišel in hotel zarentati, bom moral jaz ven."

"Ti ven?" se začudim. "To ni mogoče. Po dolgih letih je dobil Narodni dom prvič kotiček, radi katerega zasluži danes svoje ime. Narodni dom, posvečen po svojem namenu kulturi in umetnosti, da bi ta Narodni dom odpravljal prostor umetniku Perušku in ga oddal komu drugemu za par umazanih dolarjev? Ne boj se, Perušek, tega Narodni dom ne bo storil. Ponosen je lahko, da pod svojo streho hrani umetnika in njegove umotvore. Ne, Perušek, kaj takega ni mogoče."

Sedem na stol, on mi pa začne v kotu obračati slike.

"Nimam še vsega tukaj — pridri čez par dni, ti bom pokazal, moja zadnja dela."

Pred mano se vrsti umotvor za umotvorom: slika, ena lepša od druge. Po veliki večini narava in tihožitja, kjer je naš umetnik neprekosljiv. Njegove barve so tako posebne in tako žive, da prenehajo v trenutku biti barve in postanejo del življenja, ki diha, raste, živi.

"To sem delal v Minnesoti," pripoveduje. "Kraji so lepi tam, kraji, drugo je pa tako, kakor sam veš. Dva meseca sem bil tam. Ko sem se vračal, so nekateri rojaki iz Willard, Wis., izrazili željo, da se ustavim pri njih in priredim malo razstavo. Kakor veš, je Willard največja naša farmerska naselbina, pa sem si sam želel, da pridem enkrat tje."

Kakor bi se hotel nečesa ogniti, gre z očmi počasi po ateljeju in pravi:

"Na ono zadnjo steno bom

naslikal nekaj takega. "Kakšnega," ni povedal, ampak samo pokimal je z glavo, kakor da že ve, kaj bo.

"Čakaj no — do Willarda sva prišla — kako je bilo pa tam?"

"Ena velika izkušnja, kakor da jih nimam že dovolj. Razstavil sem dela in otvorili smo razstavo in prišlo je štiriindvajset ali petindvajset ljudi."

"Si kaj prodal?"

"Da, eno sliko sem prodal, eno, pa ne popolnoma."

"Kako naj se pa ta kupčija razume?"

"Kot sem rekel, eno sliko sem prodal, dobil sem nekaj na njo, potem mi je bila pa slika poslana v Chicagu, rekoč, da jo bom gotovo tam lahko spravil v denar, ker je lepa."

"Mene je razstava nekaj veljala, truda in denarja — pa naj bo. Se vsaj človek uči."

"V Chicagu je bilo pa nekaj povsem drugega," pravi po daljšem molku, kateri je menda potreben, da človek potopi neprijetne spomine. "V dvorani Slovenske Narodne Podporne Jednote sem razstavil več del. Mala notica v listu in drugi dan, rečem ti, da se je zbralo nad petsto ljudi. In v vseh teh slabih časih sem prodal kaka dva ducata svojih del."

In Chicagu, ki je bila nekdanji moj dom, je pokazala in dokazala, da je zavedna in da zna ceniti našo umetnost. Vem že dolgo let, kaj je Chicagu, a da se bo v teh časih tako častno odzvala, je več, kakor bi bil pričakoval največji optimist. "No in zdaj sem tukaj, poln načrtov za bodočnost. Chicagu mi je pomagala, da si bom lahko naredil nekatere svoje stvari, nakupiti moram nekaj barv in platna in to je danes vse tako drago."

Da, barve, platno in druge potrebščine veljajo dosti denarja. Marsikateri načrt Peruškov je zamrl, ker ni bilo barve, platna in denarja. Kolikokrat je rešil umetnik ta problem s tem, da je enostavno razrežal katero izmed svojih slik, ki so bile že dovolj dolgo pri njem, samo da je mogel svoje umetniške sile izraziti v novi obliki.

"Pozdravljen, Perušek, se že še kaj vidimo," pravim naglo, pograbil klobuk in odidem. Na vprašanje, kam da grem tako hitro, sem se izmislil, da imam važen opravek. Pa ga nisem imel. Umetnikov čas je drag in Perušek je predober, da bi človeka odpravil kar tako. Vem po sebi, kako je z obiski. Kolikokrat sem imel najlepši načrt, kaj bom vse storil tisti dan, pa jo je primahal dobrodušen rojak, in tako

sva skupno odlomila nekaj ur življenja in nekaj dela.

Naš umetnik Perušek je torej v Clevelandu in ima svoj atelje v Slovenskem Narodnem Domu na St. Clairju. To povdarjam iz več razlogov.

Dokler je človek živ, mora živeti, kakor pravimo. To se pravi: rabi ne samo življenjskih potrebščin, ampak še polno drugega za svoj poklic. Umetnik mora živeti od svoje umetnosti, to se pravi: da mora svoja dela prodati. V Ameriki nas je še vedno kakih poldrugotisoč ljudi in naša dolžnost je, da podpiramo našo umetnost in umetnika. Kar smo dosegli Ameriški Slovenci na polju kulture in umetnosti, ni dosti. Če bomo pustili kakšno vidno sled za nami, se bomo morali zahvaliti ljudem, kot je Perušek, zakaj on je iz lahke daleč prvi med prvimi.

Dan za dnem čitam o raznih "suprajz" partijah, ki so vselej zvezane s kakim darilom. Ali si morete misliti kaj bolj pripravnega, bolj vrednega in bolj trajnega, kakor bi bila ena slika našega umetnika? Slika je takorekoč večna, obdrži trajno svojo vrednost in gre kot rodinski spomin od roda do roda. Slika ne zarjavi, ne razpade in se ne meče po par letih med smeti.

So razne prilike, ko je treba, da človek da kako darilo. Pa tudi slednja hiša gleda na to, da se vsako leto malo izboljša v tem ali onem. Kar se vidi slik na stenah naših stanovanj, niso po večini vredne želja in žice, na kateri vise. Za enako ceno lahko dobite umetnino, trajne vrednosti in lepote.

Včasih slavimo obletnice naših zasluženih mož in žena. Ali jim morete dati hvaležnejši spomin, kakor bi bila ena izmed številnih Peruškovih slik?

Stotine ljudi obišče leto za leto našo metropolo, naš Cleveland. Ne pozabite, da niste bili v Clevelandu, če ne obiščete našega umetnika in si ne kupite vsaj kak mal spomin od njega.

Danes je živ, danes rabi. In naša narodna dolžnost je, da vemo zanj. Apelim tudi na lokalno časopisje clevelandsko, da vsaj od časa do časa poroča kaj o njem, njegovih delih, njegovih šoli moderne umetnosti, da ne bo velik umetnik živ, vel napol pozabljen v srečo naše največje naselbine.

Fotografije, ki predstavljajo "naše najlepše kraje", so pošte. Tisti, ki so jih naročili, naj nekoliko potrpe, da dobimo novo zalogo iz domovine.

Knjigarna "G. N."

Peter Zgaga

POGLAVJE O REKLAMI

Reklama mora biti iznajdljiva in originalna, če hoče prodajalec, da ji bo sedel kupec na lim.

Stari triki se ne obnesejo več. Pred desetimi ali dvajsetimi leti se je dal rojak ujeti trgovcu, ki je ponujal kako stvar zastoj. Toda tista reč, ki jo je "zastoj" dobil, ga je presneto drago koštala.

Pred kratkim se je bil pripeljal v New Yorku naslednji slučaj. Sredi bloka je imel trgovec ponižno hišico, v hišici pa še bolj ponižen štoreček, v katerem je liki pajek čepel od ranega jutra pozno v noč in prodajal cvrta, šivanke, kravate, nogavice in drugo tako ropotijo.

Zaslужiti ni mogel dosti, nekaj je pa vsekakor, kajti ko je velika kompanija kupila vse hiše v njegovi bližini, ni hotel en svojega brloga za noben denar prodati. Nekaj časa so se pogajali z njim, ker pa do kupčije ni prišlo, so podrli pokupljene hiše ter začeli graditi ogromen department stor.

Levo, desno in vrhu njega je v par mesecih zrastle ogromna moderna prodajalna.

Kdo drugi na njegovem mestu bi obupal, on pa ni, še malo ne.

Svojo hišico je dal prebarvati s tako barvo kot je bilo prebarvano pročelje department štora, ki jo je obdajal, nad svoja vrata je pa obesil ogromen lepak z napisom: — Main Entrance (glavni vhod).

*

Ko grem nekoč po Rivington Streetu, opazim v zakotni izlozbi par čevljev, in na čevlju je bila cena za tiste čase smešno nizka — \$3.50.

— To bo pa nekaj, — sem si mislil, dasi nisem verjel svojim očem. V žepu sem imel štiri dolarje in zato sem pogumno vstopil.

V ozadju trgovine je čepel poleg male peči star mož, ki me je prijazno pozdravil in lokavo pogledal.

— Tiste čevlje bi rad, ki so v izlozbi spodaj na desni. Ali so res po tri dolarje petdeset centov? Ali so res iz usnja? Ali res niso dražji? — je vrel iz mene.

Sama uljudnost ga je bila, ko mi je navdušeno pritrjeval. In izvelkel je čevlje iz izlozbe ter mi jih dal, da si jih pome rim.

Salament, kakor bi po mahu stopal kot da bi bili posebej zame narejeni. Prilegali so se mi kakor rokavica roki.

— Dobro, — sem dejal, — kupčija je bila sklenjena.

— Ali jih boste obuli? — me je vprašal. — Da obul jih bom, — sem odvrnil in mu velel zaviti moje stare škrepete.

Nato sem položil na mizo tri dolarje in dva kvodra. Može je v veliki zadregi gledal mojo desno nogo in se postavil pred vrata.

— No, kaj pa je? — ga vprašam.

— Menda me nočete oslepiniti za tri dolarje in pol? — je odvrnil in lokavo pomežiknil.

— Saj sem vam vendar dal tri dolarje in pol, — sem vzrožil.

— Ja, seveda, za levi čevelj, toda desni še ni plačan. (Pozneje sem se spomnil, da je bila znamka "\$3.50" res samo na levem čevlju).

Še nikdar se nisem tako hitro preobul kakor takrat. Nikdar ni bila moja navada kriviti ljudem lase na glavi, toda tedaj sem napravil izjemo.

Za levi čevelj sem zahteval placilo nazaj, desni čevelj sem mu pa zalučil v glavo.

In ni mi žal, še danes ne.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.75	Din. 100	Za \$ 9.25	Lir 100
\$ 5.15	Din. 200	\$ 18.20	Lir 200
\$ 7.25	Din. 300	\$ 44.00	Lir 500
\$ 11.75	Din. 500	\$ 87.50	Lir 1000
\$ 23.50	Din. 1000	\$ 174.00	Lir 2000
\$ 47.00	Din. 2000	\$ 348.00	Lir 4000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo veljajh zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali v lireh dovoljujemo se boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.00	morete poslati	\$ 5.75
\$ 10.00	"	\$ 10.50
\$ 15.00	"	\$ 15.25
\$ 20.00	"	\$ 20.00
\$ 25.00	"	\$ 24.75
\$ 30.00	"	\$ 29.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

BOŽIČNI OBIČAJI, KI SE JIH SLOVENE V TUJINI Z VESELJEM SPOMINJA

Že stari Slovani v predkrščanski dobi so praznovali o božiču zimski veliki narodni praznik, zimski solnčni kres, čas, ko začenja dan rasti. Pozneje, v dobi krščanstva pa je postal ta zimski praznik vir in temelj cerkvenih svečanosti.

Nekatere božične navade in vraže nas spominjajo na nekdanje poganske običaje, ki so se ohranili do najnovejšega časa. Krščanska cerkev je sicer zatirala stare poganske malike, vendar pa je morala pod vplivom tradicije in svobode v marsičem popuščati glede starih narodnih običajev.

Papež Gregor Veliki je odredil da naj se krščanski prazniki prilagodijo poganskim in jih, kolikor mogoče posnemajo. Tako je bil stari zimski solnčni kres spremenjen v krščanski narodni božič. Mnogo narodnih šeg, navad in vraž je nastalo v poznejši krščanski dobi. Prehajale se iz roda v rod, v bivstvu so pa prastare, njihove posebnosti so se ohranile prav do današnjih dni.

"Božič" je zmanjševalna beseda od "bog" in pomeni "mali" ali "mladi" bog. Uvod v božične praznike je sveti večer, ki mu v Beli Krajini pravijo "badnik" ali "badnji večer" (od "bdi").

Poprtnjak ali božičnik.

V Beli Krajini spečejo za božič štiri hlebe: prvega iz pšenice, ostale mešane z ržjo; prvi je tudi lep okrašen z oblikami ptičev, evetice, itd. Imenuje se "božičnik" in ima obliko sita, kamor ga vtaknejo preden ga denejo v peč.

Na Sveti večer prinese gospodinja, ko je že vse odšlo spat, hlebe na mizo, belega v sredo, in jih tako pusti čez noč. Narod smatra hlebe s tem posvečene. Beli hleb pomeni božje dene, trije črni pa svete tri kralje. Na Sveti dan zjutraj nesejo hlebe nerazrezane v kamor ali v klet.

Ta običaj se ponavlja na Štefanovo in Nevo leto. Na novoletni dan hlebe razrežejo: en del dobi domača družina, drugi del živina, tretji del pa znanci, prijatelji in sosed.

Štajerski Slovenci v davni niso poznali poprtnjak, ko pa so prihajali od "polnočke" domov, so zbudili vso živino, tudi kokoši in svinje. Potem so dali konjem in govedu jesti. Pred kravjim hlevom pa so ustrelili z blagoslovljenim smodnikom, da ne bi imele čarovnice moči do krav.

Tudi Kranjci, zlasti v ribniški dolini, so dajali živini opolnočni detelje, a brez streljanja, to pa zato, da ne bi živina, ki se je vso noč pogovarjala, tožila, da strada. Nekateri, ki so se vrnili iz cerkve, so pokladali živini in govorili: "Naj ima tudi živina del sv. maše."

Po mnogih krajih, tudi na Koroškem in Goriškem, so dajali živini o božičnih praznikih belega božičnega kruha. Ponekod so pekli za živino poseben hlebec. V Semiču so dajali živini božičnega kruha po trikrat: na božič, Novo leto in sv. tri kralje. Koroški Slovenci so dajali živini poleg belega kruha tudi posvečene soli. Ta navada, da so krmili živino z božičnikom, je bila zato, da bi se živina potem bolj redila. V Beli Krajini so dajali na sv. večer poleg božičnika na mizo tudi obleko in otrobov. Otrobo so nato shranili, in kadar je zbolela svinja, so primešali otrobo hrani ali pa so jih dali povžiti nekoliko domači svinji, kadar je imela mlade, da ne bi škodilo mleku.

Koleda.

Ime izhaja iz latinske besede "calendae" in grške "kalandai". Odtod tudi "koledar".

O koledih piše že zgodovinar Valvasor, in sicer, da so hodili od Miklavža do Svečnice okrog fantje in mošje v skupinah po

šest, sedem, pa celo po petnajst, ki so peli po hišah in pobirali darove. Nabrani denar so shranili do Svečnice, takrat pa so si kupili voska in naredili mnogo tankih svečic.

Po tri so splekli in navezali take kite na vrh visokega kola, da so visele navzdol, kar je bilo podobno košari. Vse je bilo okrašeno z zlatimi, srebrnimi in svilenimi trakovi, zvezdami itd. Naš zgodovinar poroča, da je tak kol v širino tako narasel, da sta ga dva moža komaj objela. Nastalo je celo tekmovanje med vasi, katera bo prinesla večji kol ob Svečnici k blagoslovu. Vosek so nato prodali in si razdelili denar med seboj.

V Dobropoljah so hodili koledniki pibirat za cerkve od hiše do hiše, a niso peli, temveč so samo pozvonili, kadar so prišli v kako hišo.

V Velikih Laščah so koledniki peli in igrali na orglice. Pozneje so pobirali zase, ne za cerkev, v tem primeru so tudi plesali. To pa samo tedaj, kadar so bili posvetni, ne pa cerkveni koledniki.

Na Goriškem so hodili koledniki navadno v velikem številu, potrije, po pet. Denar so pobirali samo zase. Nikoli niso bili brez "basa", ljudje pa so jim metali novce skozi suknjo v bas. Liho število pa ni bilo tako natančno, hodila sta tudi po dva, če sta bila oba prav dobra gečca, da sta lahko pogrešala tretjega.

Koroški Slovenci imajo svojo koleda na sv. večer. Silvestrov večer in večer pred sv. tremi kralji. Koledniki pojo pred hišami in pobirajo klobase in prekajeno svinjino. Kolednikov se ne sme odganjati, ker prinašajo srečo k hiši, zlasti za živino.

"Nebesa se široko odpro."

Že stari Slovani so imeli vero, da se jim je dvakrat na leto "odpiralo nebo", zato je bilo

dvakrat "narodno bdenje". To je bilo ob "prvem" božiču in koncem dvanajstnevnice dobe, t. j. o "bogojavljenu" ali ob naših sv. treh kraljih. Pozneje pa so si izbrali nekateri samo prvo, ostali pa drugo noč kot narodni običaj.

Tako so tudi Slovenci, verovali, da se "odpira" nebo v božični noči opolnoči, ostali, zlasti štajerski Slovenci, pa so čakali na ta "čudež" o sv. treh kraljih. V Beli Krajini so hodili ljudje na sv. večer pred polnočnico iz hiš, da bi videli, kdaj se bodo nebesa odprla. Zakaj tisti, ki bi to videli, bi dobili vse, kar bi si poželel.

A v šegavi Beli Krajini tudi ta narodni običaj ni bil brez primere šaljivosti. Tako priča pripovedka: Bila je uboga žena, ki je tudi slišala o "odprtih" nebesih. Gledala je skozi okno, molela glavo venkaj in čakala, kdaj se bo to zgodilo. In ko je to dočkala, je hotela naglo izreči željo: "Bog mi daj debelo kravol!" V naglici pa se ji je zreklo: "Bog mi daj debelo — glavo!" Pri tej priči ji je narasla glava za škap velika. Pri oknu so morali odbiti kos zidu, da je mogla žena z glavo nazaj v sobo. Do smrti je nosila debelo bučo.

Živina v hlevu se pogovarja.

Povsod po slovenskih deželah, pa tudi pri ostali Jugoslovanih, je bila vraža, da na sv. večer govori živina, predvsem voli, krave in konji, zlasti opolnoči, ko se pogovarja o bodočnosti domače hiše, pa tudi o svoji bodočnosti. Drugod pa imajo vero, da govorijo sploh vse štirinogate živali.

Kdor hoče slišati in vedeti, kaj govori živina v tej noči, mora imeti s seboj praprotno seme od kresa ter mora iti skriti poslušat v hlev ali pa nad hlev.

Dolenjci pravijo, da sliši ži-

no le nedolžen človek, ki so mu nevedoma vsuli praprotnega semena v čevlji. Hudomušni Belokranjci pa pravijo, da ni treba za to nikakega praprotnega semena, temveč le — zdravih ušes. Ponekod odločno odsvetujejo poslušati na sv. večer živino. Zakaj gorje onemu, ki bi se predznil in bi živina to opazila, ta ne bi ušel hudi nesreči.

Narodna priča pripoveduje, da je kmet na sv. večer baje povedal družini, da bo šel poslušat v hlev, kaj bo govorila živina. Poredna hlapca se domeni in se skrijeta pod jasli. Ko pride vražjevrni gospodar v hlev, zabruna hlapec hlapcu v izpremenjenem, nizkem glasu: "Kaj pa si nocoj tako klavern?" — "Kako ne bi bil klavern," odgovori istotako drugi hlapec, "ko pa bova morala letos voziti gospodarja na pokopališče."

Te "volovske" besede so nabogega gospodarja tako pretresle in potle, da je velikega strahu hudo zbolel in kmalu nato umrl.

Čarovni stolec.

Božične narodne vraže pripovedujejo tudi o čarovnicah. Tako pravijo na Primorskem, da je tisti, ki je vzel k polnočnici s seboj tri zrna pisanega "graha", fižola, in trinožni stolec iz deveterega lesa ter sedel nanj pred cerkveno vrata, videl in spoznal vse čarovnice.

Štajerski Slovenci, posebno Preleki, so imeli pri tem tudi določeno dobo za izdelavo takega stola. Začeli so ga delati na god sv. Lucije pred svitom in so nadaljevali delo vsako jutro zjutraj do božiča. Nato pa so morali zanesi stolec k "polnočki" in med mašo na njen klečati. Tako so videli med povzdigovanjem vse čarovnice, ker so imele med tem proti vratom obrnjene obraze. Toda gorje

onemu, ki ni pazil in po končani maši hitro ušel iz cerkve!

V Dobropoljah je moral biti ves les za stolec moškega spola, n. pr. hrast, gaber, oreh itd., ne pa ženskega, kakor breza, bukev itd. V Bajna Loki je moral biti tak les iz trojega lesa: orehevega, češnjevega in jelovega. Kdor ga je delal, ta ni smel izpregovoriti niti besede.

Na Štajerskem so imeli tudi vražo, da je videl čarovnice tisti, kdor je prišel k polnočnici prvi v cerkev in vrgel krajcar v večno luč.

Božični zakladi.

Ljudje pripovedujejo, da je božična noč za kopanje zakladov prav tako pripravna kakor kresna noč.

Na Igu je bila nastopna vraža: Na sveti večer je moral iti človek na razpotje in narediti ris z leskovo šibo, blagoslovljeno na cvetno nedeljo. Če je pokleknil sredi risa in zažvižgal, je prišel hudič. In če ga je človek vprašal, kje je zaklad, mu je povedal. Toda oni človek je moral imeti s seboj "črne bukve" ter mu brati iz njih. Dokler je bral, je slišal strašno grmenje in treskanje ter videl okoli sebe grozovite stvari. Če se človek ni dal zastrašiti in je prebral iz bukev vse, je dobil zaklad. Če pa pa se je dal prestrašiti in je skočil iz risa, ga je vzel hudič. Tudi je bila vraža, da na sv. večer izvira iz studenca srebro in zlato.

Na Dolenjskem je bila tudi vera, da se na sv. večer voda v potokih izpremeni v najboljšo vino, pa le za nekoliko hipov. Žal, je bil neznan pravi čas, da bi se ljudje napili sladke kaplje in napolnili z njo sode.

Poganski panj.

Valvasor pripoveduje, da je prinesel v njegovem času vsak gospodar na sv. večer v hišo velik panj, lesen čok, ter ga vrgel na ogenj. Pri večerji so domači

dajali tlečemu panju po eno žlico ali košček od vsake jedi. Na to so mu pa ponujali in ga pili, da naj je. Že zgodovinar sam pripominja, da je bila ta navada ostanek nekdanjega poganstva, ko so ljudje še žrtvovali domačim malikom.

Goriški Slovenci so dolgo časa ohranili starodavni običaj, ki mu pa seveda niso več vedeli pomena. Na sv. večer so dajali panj, ki so ga imenovali "božič", na ogenj ter ga z žigali namesto navadnega poganja. Okoli ognjišča sedeč, so molili, prepevali svete pesmi in ponujali "božiču" iz majolike vina, s katerim so ga tudi polivali.

Poleg tega je bila še vraža, da se omoži dekla tekomo leta, če je "božič" pregorel do drugega dne tako, da se je videla zgoraj luknja.

Kajenje in škropljenje.

V mnogih krajih je bila navada in je marsikje še dandanes, da so na tri sv. večere, t. j. za božič, Novo leto in sv. tri kralje kadili in škropili z blagoslovljeno vodo po hiši, hlevu in gospodarskih poslopjih. Ta božični običaj izvira iz prastarih časov, ko so s tem odganjali sovrane bese in čarovnice. Navadno obhodi gospodinja vse prostore in prenaša ponvice, iz katere se kadi dim špajke in brinja; gospodar pa poškropi z blagoslovljeno vodo živino v hlevu.

Vedeževanje.

Splošno razširjena je bila navada, da so si ljudje na sv. večer prerokovali svojo bodočnost. V mnogih krajih vlivapo še dandanes, zlasti dekleta, raztopljeni svinec v mrzlo vodo in si prerokujejo po svinčenih oblikah, kakšen in kakšnega stanu bo njihov bodoči mož. Ponekod so uporabljali namesto svinec tudi vosek.

"MIRLUDEMNA ZEMLJI"

Božična

Alojz Gradnik

Sneži, sneži, sneži, sneži...
na ptice, polja in ljudi,
na bilke, veje in opeke,
na rože, ribnike in reke.

Sneži, sneži, sneži, sneži...
Kaj luč nikjer več ne gori?
Kje so ognjišča za družine?
Kaj nič ne sveti v te temine?

Sneži, sneži, sneži, sneži...
Ni več stečja, ni več poti,
ni vidna več široka cesta,
ko mrtva sila so in mesta.

Sneži, snež, sneži, sneži...
Ni od nikoder pomoči?
O, vsi: pogani in kristjani,
vsi bomo kmalu zakopani.

Sneži, sneži, sneži, sneži...
Kaj ni več zdaj, ko tiste dni,
ko betlehemska zvezda mila
ljudi in svet je prerodila?

Sneži, sneži, sneži, sneži...
Kaj zdaj so v časti le pesti?
kaj niso kralji in cesarji
več Gašpar — Miha — Boltazarji?

Sneži, sneži, sneži, sneži...
O, Kajni, ni dovolj krvi?
Kaj res so še potrebni spori
zavist in zdražbe in umori?

Sneži, sneži, sneži, sneži...
in bo snežilo vse noči.
Nebesa sejte, sejte kletev,

KAKO ANGLEŽI PRAZNUJEJO BOŽIČ

Božič za Angleže ni družinski praznik, kakor pri nas. O božiču bogati Angleži radi potujejo v toplejše kraje. Promet je v teh dneh ogromen. Doma pa je te dni vse v največjem veselju. Kdor ima malo v mošnji, se za sveti dan zadovolji s puranom. Drugi božični dan pa imenujejo "boxing day." To ni dan "boksanja", ampak je ta beseda v zvezi z besedo "Christmas box" — škatljica z božičnimi darili. Ta dan se Angleži najdemo pudingov, zraven pa zaradi prebave srkarjano žgano kapljico.

Drugi božični dan prihajajo znanci k znancom v gosti in se poljubljajo pod vejico omele, katera visi v sobi na steni. Včasih je bila le ena vejica omele v kotu družinske sobe, dapes pa so vse stene obite z njimi. Omele je za Angleže to, kar je za Nemce božično drevesce, za nas Slovence pa jaslice.

Svetega večera Angleži ne poznajo, takisto tudi ne marajo za božično drevesce, katero smatrajo za simbol nemštva, kar tudi je. Simbol božiča je Angležu omela! Pač! Za obdarovanje otrok ponekod okrase

smrekico, da otroci lahko skačejo za darovi, ki vise po vejah. Odraslim pa se zdi to smešno. Le na angleškem dvoru so pred kakimi 50 leti pod kraljico Viktorijo in njenim možem, ki je bil Nemeec, uvedli božično drevesce.

Nekaj veličastnega pa je program angleških radio-postaj, ki se začne na sveti dan. Najprej se oglasi zvonjenje zvonov iz Betlehema. Njim čez 5 minut slede zvonovi iz Bombayja, Wellingtona, Ottawe in končno zadone zvonovi cerkve sv. Pavla v Londonu.

Ko potihnejo zvonovi, se oglasajo pozdravi farmerjev iz Nove Zelandije, črnecev iz Južne Afrike, kitolovcev iz Južne Kanade, ledenega morja, ribičev iz Kanade, vinorejcev iz Kapske dežele itd. Nato spregovori čuvaj Merseyvega predora v Liverpoolu, odgovarja pa mu mostnar iz Sidneya v Avstraliji. Iz Južne Indije vošči praznike sadilec čaja, londonske bolniške strežnice ne zaostajajo, za njimi se oglasi indski častnik v visokem gorovju ob afganski meji.

Kolednica

Andrej je potni bil klepar.
Od vrat do vrat je z jasnim licem
postal na pragu z glasnim klicem:
"Kaj popraviš za kakšno stvar?"

"Nocoj je ljuba sveta noč.
In z njo ne strinja moj se posel;
pri jasnih sta še vol in osel;
ves svet prešinja višja moč.

Omarico naramnico
Andrej pokril bo s prtom belim
in šel s korakom bo veselim
in pel povsod kolednico.

Povsod bo pel in tod in tam:
pri župniku in pri kaplanu,
pri poštarju in pri županu;
naposled pojde v sveti hram.

Gospod vodnik in duš pastir!
Kako je lepa Vam odlika:
pred Bogom biti za srednika;
imeti mir in dati mir.

Gospod kaplan! Vesel večer
prinaša tujec Vam popoten.
Vsak najde domek Vaš popoten,
potrkal sem na Vašo dver.

Gospod poštar! Nebroj voščil
na vsa bi pisma Vam natrosil,
da blagoslov bi jih orosil,
da vsak bi blago vest dobil.

Gospod župan! Moj tih obisk
naj spomni lepe Vas nadloge:
na vse betežne in uboge,
Na Betlehem sirot in stisk.

Moj dobri Bog! Andrej klepar
vsem rad bi sklepal lepo srečo
in vsako dušo hrepenečo
obvaroval bi vseh prevar.

Popravi mnogo sem posod;
najimnitnejše posode
popravi mi moč ne bode:
Srce — popravi Ti, Gospod!"

Dopisi.

GOWANDA, N. Y. — Društvo "Zarja Svobode" ter "Gowanda Boosters" priredita program s plesom 21. decembra v najstarejšem Slovenskem Domu. Mislim, da bo to zopet nekaj novega za našo naselbino, ker do sedaj se ne spominjam, da bi na našem odru nastopilo toliko mladine, članov mladinskega oddelka. Program bo vseboval petje, godbo, deklamacije ter kratke igre za mladino. Programu bo pa Miklavž delarila otrokom, katere so jim so preskrbela omenjena društva. Nato sledi ples in zabava. Za plesalec bosta igrala Samson in Klancor. Začetek točno ob pol 8. uri. Prosim bodite točni, če nečete nekaj krasnega zamuditi. Vstopnina je prosta. Torej vsi na prireditve naše mladine dne 21. decembra! Vesele praznike vsem!

John Matekovich.

CLEVELAND, Ohio. — Baragovo Akademijo priredi Baragov pevski zbor in mladina šole sv. Vida v počast in za odhodnice nadškofu Dr. Gregorju Rožmanu, ter v prid gradnje novega Baragovega semenišča v Ljubljani v nedeljo 22. dec. ob 8. zvečer v auditoriju Slovenskega Narodnega Doma na St. Clair Ave. Vstopnice se dobijo v predprodaji po 55c. in 35c. pri Mrs. Makovec v Slov. Nar. Domu.

Spored: Petje Baragovega pevskega zbora. — Petje Baragovskega mladinskega zbora. — Predstava življenja škofa Baraga v 17. živih slikah.

To bo prva predstava te vrste na kakem odru. To precej obširno umetniško delo so v angleščini sestavile Notre Dame šolske sestre. V slovenščino prevedel in spesnil Ivan Zupan, urednik Glasila. Slike so razdeljene sledeče:

Prolog:

1. slika: Dveletni Friderik Baraga s svojim očetom in materjo. 2. slika: Enajstletni Friderik žaluje za svojo pokojno materjo. 3. slika: Prvoobhajanje. 4. slika: Sv. Klement Hofbauer in Friderik, mladi študent. 5. slika: Baraga, posvečen v mašnika. 6. slika: Baraga, novomašnik. 7. slika: Baraga, kurat v Smartnem pri Kranju. 8. slika: V dobi pregonjanja vernikov. 9. slika: Baraga, ljubljene metliške farje. 10. slika: Želja po Ameriki. 11. slika: Baragov odhod v Ameriko. 12. slika: Baragov prihod v Cincinnati, O. 13. slika: Father Baraga se uči indijanske. 14. slika: Baraga, apostol Indijancev. 15. slika: Baraga, škof v Sault Ste. Marie in Marquette, Mich. 16. slika: Baraga, prelat in domoljub. 17. slika: Palma in krona. — Baragova smrt.

Epilog.

Kot častni gost tega večera se bo nahajal zadnjič med nami ljubljanski nadškof Dr. Rožman.

Slovenci, Slovenke! Spoštovanje do misijonarja škofa Friderika Baraga, hvaležnost do dr. Gregorja Rožmana, naj vas pripelje na to Baragovo akademijo v največjem številu!

Odbor.

WALSENBURG, Colo. — Po pregovornikih se še precej dobro dela. Farmerji so pridelali dosti fižola in koruze. Na reliefu jih ni toliko kot jih je bilo, pa saj ga tako več ne plačujemo. Vreme imamo mrzlo, brez snega, piha pa prava krasna burja. Letošnjo pomlad smo prvič obiskali "Raj", ko je imelo neko društvo Hrvatske zajednice veselico. Prostor je krasen in vreden svojega imena. Na njem je tudi lepo polopje, pripravno za ples in vso potrebo. V drugem nadstropju je zlatimi črkami zapisano: Anton Mihelič, Ribničar.

On je prišel prvi na idejo, da je tak prostor potreben. S pomočjo drugih Slovencev in pevskih društev "Prešeren" se je ideja uresničila.

Vsem rojakom želim vesele praznike in srečno novo leto. Bog naj vsem dodeli zdravje, srečo in zadovoljstvo.

M. J. Bayuk.

ORLANDO, Fla. — Naročnica mi je potekla, zato vam pošljem dva dolarja. Brez Glasla Naroda bi ne mogla biti. Prosim, priobčite ta moj dopis, če tudi boste imeli z njim precej dela. Sem namreč beneška Slovenka, od Vidma (Udine) doma, in nisem hodila v slovenske šole.

Moj dom je v Cooperstown, N. Y., ker sem pa zadnja leta bolj slabega zdravja, in imam svoje ljudi v Floridi, sem se odpravila v to čudežno deželo. Ko sva se z možem poslovila od Franka Bošnjara v Cooperstown, N. Y., je bil hud mrz in vse pokrito s snegom. Odpravili smo se z busom preko Onionte, Binghamtona in Scrantona v Washington, kjer me je čakala hči, ki je že imela pripravljeno sobo in posteljo, da smo se nekoliko odpočili. Nato smo si ogledali Belo hišo in druge washingtonske zanimivosti. Posebno me je zanimalo poslopje, v katerem delajo denar. Tam bi bilo dobro vprašati za delo in seveda tudi delo dobiti.

Vozili smo se preko North Caroline, kjer smo videli samo bombazne in tobačne nasade. Nikjer nisem opazila velikega drevesa. Istotako je po državi Georgiji. V Orlando, Fla., smo dospeli v nedeljo zjutraj. Čakala me je moja hči, tako da nisem imela nobenih stitnosti. Ko sem pogledala v njenem domu skozi okno, se mi je zdelo kot da bi bila vso vožnjo prespala in presanjala. Kamorkoli smo se ozrli, so bile same rože in zeleno drevje. Oranžna drevesa so tako polna, da jih morajo sadjarji s koli podpirati.

V okolici mesta Orlando je štirindvajset jezer. Na eno jezero prihajajo divje rase iz severnih krajev. Na severu so divje, tukaj so pa domače. Vsako popoldne ob štirih pride k jezeru policeman s "futrom". Ko zažvižga, prilete vse k njemu. V tem mestu je dosti bolnikov, ki iščejo v zdravem podnebnju zdravja. Upam, da bo tudi meni pomagalo.

Vsem rojakom želiva z možem vesele božične praznike in srečno novo leto. Želeli bi, da bi bil za Božič Peter Zgaga naš gost. Naročenega imamo dvajset funtov težkega purana. Pa pridite doli, Peter, če imate dobre taje, saj za gazolin ti ne bo treba plačevati, ker gre pot vedno nizdol.

Pozdrav!

Louise Cendon.

KIRKLAND LAKE, Ont. Can. — Ob dolgih zimskih večerih ni v severni Kanadi druge zabave, kakor da radi poslušamo radio, in radi slišimo kako slovensko pesem iz Amerike, katere že nismo slišali dolgo časa. Ne vem, kaj je potrla naše ameriške Slovence, da so tako tiho, kakor zimski tiči v North Ontario. Želeli bi, da se zopet kaj oglasio.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želim vsem čitateljem tega lista, in kličem vsem skupaj: Še mnogo veselih let!

Posebno pa želim vse najboljše moji sestri Mary Dormish v Pennsylvaniji.

J. Mihelič.

Nekaj priporočljivega za dolge zimske večere: — Slovensko - Amerikanski Koledar.

S POTA —

WALSENBURG, Colo. —

Starša Slovenska prislovica pravi: "Kdor svojih slavnih mož ne časti, njih naslednik biti vreden ni."

Ob koncu leta premišlujem našo mladino in stališče, ki ga zavzema napram delu dobrih in izkušenih prednikov. So slučajni, da mladina spoštuje delo pravnih, toda taki slučajni so redki. Mladi rod stopa svoja pota in noče posnemati starih. Tisto, kar so stari napravili in dosegli, se mladini diči starokopitno. Nekateri ne pomislijo, oziroma nočejo priznati, kdo je oral ledino, kdo je dal mladini pogoje za obstoj.

Znani so mi slučajni pri raznih društvih. Kako so se trudili ustanovniki, koliko denarja in časa so žrtvovali, zdaj pa kar naenkrat ni njihovo delo nič vredno in ga le malokdo vpoštevata.

Stari spominki nimajo pri

mladini skoro nobene veljave. Kaj se briga mladi rod za rokopise tega ali onega, kaj za stare dokumente?

Večkrat sem že napisal kaj v spomin kakemu zaslužnemu veljaku, pa kakšno plačilo sem želel? Slišal sem celo nasvet, naj se preneha hvaliti starokopitneže.

Taki "pokloni" prihajajo ponavadi od takih, ki se v družbi tujerodcev sramujejo materinske, če ga pa kaj v materinski vprašajo, ti v spakrednem tujem jeziku reče, da te ne razume. Za marsikatega za služnega moža, ki že spi večne spanje, veljajo Jenkove besede: In ko ura nam odbije, črna zemlja nas pokrije, kdo bo še po nas poprašal, kdo se z nami bo ponašal?

Tako so moje misli ob koncu leta 1935. — Vesele božične praznike vsem rojakom in srečno novo leto!

Marija Pogorelec.

KAKO SO ABESINCI UPLENILI TANKE

Med svojim obiskom v Džibuti s seje abesinski cesar najbolj zanimal za štiri tanke, ki so jih njegove čete uplenile 10. novembra pri Anelu. Očividci pripovedujejo, da je prišlo do tega takole:

Oddelek irregularnih abesinskih vojakov je bil na izvidnem pohodu in je trčil na italijansko izvidnico, prihajajočo iz Italijanske Somalije. Čeprav je bilo Italijanov več nego Abesincev, so se prvi umaknili v domnevi, da sledijo Abesincem za hrbotom ojačenja. Abesinci pa so takisto bili prepričani, da imajo Italijani dobro zavarovan hrbot in iz tega vzroka niso zasledovali sovražnika.

Ko so se Abesinci vračali iz izvida so srečali motoriziran italijanski oddelek z dvema lahkim tankoma. Italijani so zapustili tanka in se odstranili. Hoteli so z daljnogledi ugotoviti številno moč sovražnih Abesincev. Tedajci pa so Abesinci navalili nanje z golimi meči. Tanka so skušali spraviti z mesta, toda ker tega niso znali, so jih morali pustiti tam, kjer so stali.

Italijani so zaman čakali na povratak prvih dveh tankov. Ker jih ni bilo od nikoder, so poslali za njimi še dva tanka. Moštvo drugih dveh tankov je našlo prva dva tanka prazna. Zato je zlezlo ven iz tankov in se začelo ozirati naokrog. Abesinci pa so tedaj prilezli iz svojih skrivališč ter jeli streljati na Italijane. Dva Italijana sta padla, tretji se je skril v tank, četrti pa jo je odkuril s svojim motociklom.

Zdaj se je neki Abesinec približal tanku, v katerem je bil skrit Italijan. Slednji je bil

oborožen same z revolverjem in je začel z njim streljati na Abesince. Pogodil ga je v oko. Rana je Abesince močno skelela, toda mož je navzlic pekoči bolečini segel z roko v tank, porabil Italijana za lase ter mu s sabljo odsekal glavo. Abesinci so nato preiskali tank in so odkrili v njem več granat. Pobrali so jih iz voza. Pri tem pa jim je ena padla na tla in se razpočila ter usmrtila enega izmed vojakov. Nato so Abesinci spravili tanke v Džibuti, tam pa z železnico naprej v svojo deželo.

NAJSTAREJŠI PREPIS EVANGELIJEV

V Rylandovi knjižnici v Manchesteru so se odkrili v zbirki grških papirov, ki jih je prinesel pokojni prof. Grenfelt leta 1926 iz Egipta, list, na katerem je bilo nekoliko težko čitljivih grških vrstic. Ta list so spoznali sedaj kot del nekega rokopa iz prve polovice drugega stoletja po našem šteju. Rokopis je moral vsebovati najstarejši doslej znani prepis evangelijev.

List vsebuje na sprednji strani verz 31. do 33. iz 18. poglavja Janezovega evangelija, na zadnji strani pa dele 37. do 38. verz iz istega poglavja, očitno v sedaj znanim besedilu. O izvornosti in zgodovini tega papirneve lista ne vemo ničesar, je pa nad vse važen zavoljo tega, ker predstavlja najstarejšo zgodovinsko dokazilo o eksistenci sv. pisane nove zaveze in posebnosti Janezovega evangelija.

ZA KRATEK ČAS IN ZABAVO

NASLEDNJE KNJIGE TOPLO PRIPOROČAMO LJUBITELJEM ZDRAVEGA HUMORJA

DOMAČE ŽIVALI. 72 strani. Cena	30
GODČEVSKI KATEKIZEM. 61 strani. Cena	25
HUMORESKE IN GROTESKE. 150 strani. Cena	30
12 KRATKOČASNIH ZGODEBIC. 72 str. Cena	25
PO STRANI KLOBUK. 159 strani. Cena	50
POL LITRA VIPAVCA. spisal Felgel, 136 str.	50
PREDTRŽANI, PREŠEREN IN DRUGI SVETNIKI V GRAMOFONU. 118 strani. Cena	25
SANJSKA KNJIGA	60
SANJSKA KNJIGA	90
SLOVENSKEI ŠALJIVEC. 90 strani. Cena	40
SPAKE IN SATIRE. 150 strani. Cena	90
TIK ZA FRONTO. 150 strani. Cena	70
TOKRAJ IN ONEKRAJ SOTLE. 67 strani. Cena	30
TRENUTEK ODDIHA	50
(Knjiga vsebuje tudi šaloigro "Vse naše"). 189 strani. Cena	50
VELIKA ARAHŠKA SANJSKA KNJIGA	130
VESELE POVESTI. 79 strani. Cena	25
ŽENINI NAŠE KOPRNELE. 111 strani. Cena	45

TE KNJIGE LAHKO NAROČITE PRI:

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Masarykovo življenje.

Iz življenja Tomaža Masaryka, ki je prejšnjo soboto odstopil kot predsednik češkoslovaške republike, navajamo sledeče podrobnosti:

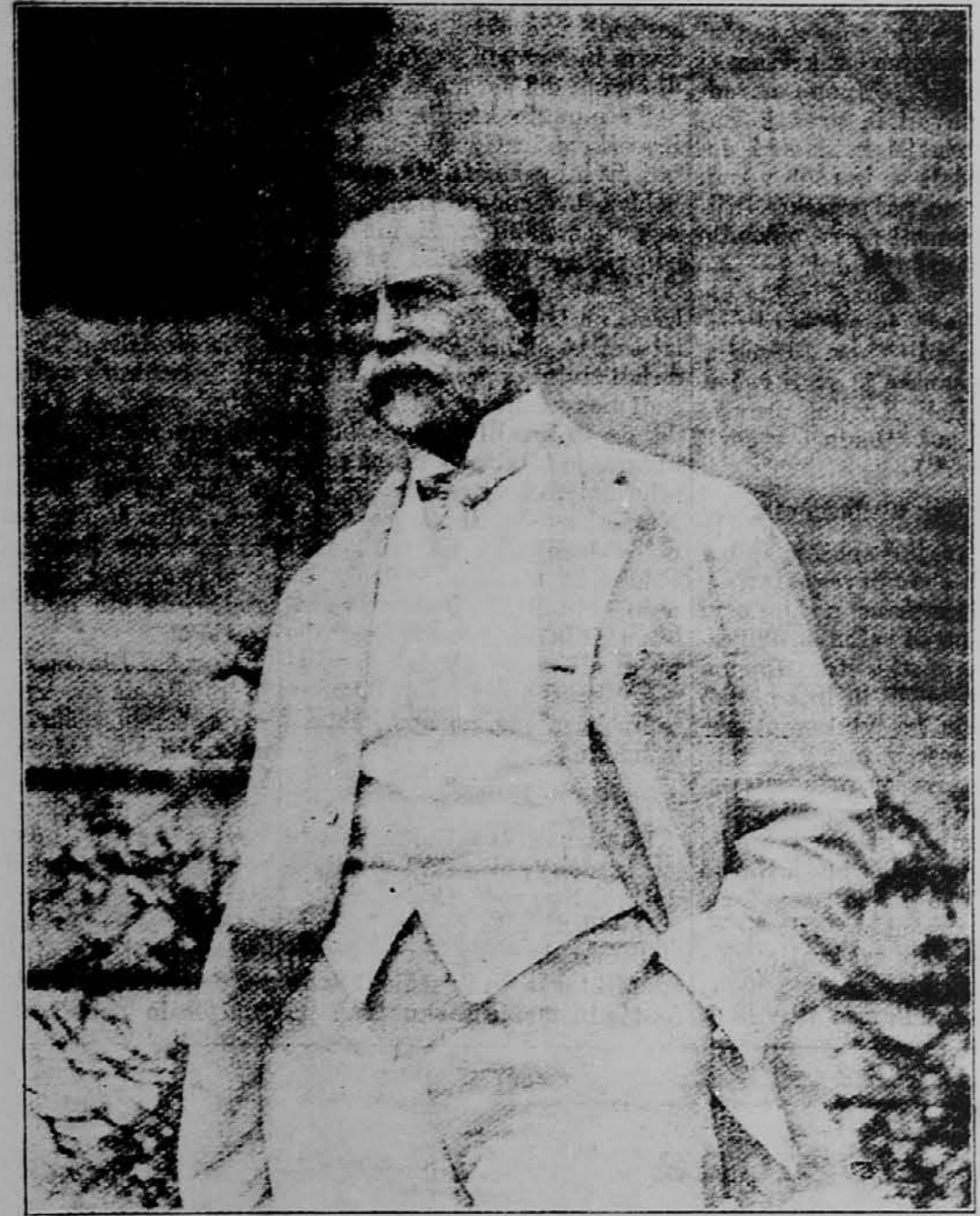
Tomaž Garrigue Masaryk se je rodil dne 7. marca 1850, v Hodoninu na Moravskem, kjer je bil njegov oče Jožef zaposlen na cesarskem posestvu. Svojo mladost je preživel v različnih krajih Moravske, kjer je služboval njegov oče, največ pa v Čejkovicih. Prvi pouk je dobil v nemški osnovni šoli v Hodoninu l. 1856, nadaljeval pa je v Čejkovicih. Od svojega enajstega do trinajstega leta je obiskoval piaristovski realno v Hustopeči in bi imel iti kasneje na učiteljsko. Ker pa je bil za učiteljsko še premlad, ga je dal

izpopolniti. Leta 1878, se je v Ameriki ožejal in znova odpotoval na Dunaj, kjer je prav skromno živel. Enajst mesecev po prvi vlogi za habilitacijo je vložil ponovno prošnjo in ji to pot priložil delo o "samomoru kot socialnem masnem pojavu." V svojem 32. letu je postal izredni profesor češke univerze v Pragi in s tem se začela njegova javno delovanje.

V četrto leto njegovega bivanja v Pragi pade začetek boja za rokopise, konecem osemdesetih let pa posega Masaryk vedno bolj in bolj v politično življenje in je l. 1891, prvič izvoljen v državni zbor kot zastopnik pošumavskih mest, naslednji dve leti pa je tudi član avstrijske delegacije in je kot

lovnega ljudstva. V dobo aneksijske krize spada njegovo ojačeno zanimanje za jugoslovenske zadeve in Masaryk se v veleizdajskih procesih odločno postavi proti avstrijski uradni politiki. V aneksijskem letu in v dveh nadaljnjih je obiskal naše dežele, da podrobneje preišče avstrijsko politiko napram jugoslovanskemu življu.

Svetovna vojna ga je za dolga leta odtrgala od domovine. Že prvo leto je odpotoval na Nizozemsko, odkoder se je vrnil po par mesecih, nato pa je koncem l. 1914, odšel v Italijo ter ostal vso vojno v emigraciji. Iz Rima je odšel v Ferrero, Pariz in London, od tod pa l. 1917 v Petrograd. Boljševiški prevrat je dočkal v Petrogradu,

TOMÁŠ G. MASARYK

oče na Dunaj učil se ključavnice in čarstva. V šestih tednih pa se mu je to delo pristudilo, zato so ga dali v pouk h kovaču v Čejkah, da bi se izučil tega rokodelstva. Njegov bivši učitelj v Hustopeči pa mu je izposloval mesto pomožnega učitelja v Čejkovicih, kjer je mladeniča pripravil za gimnazijski študijski kaplan Satora, da je l. 1865, lahko vstopil v prvi razred piaristovske gimnazije v Stražnici ter napravil izpit. Še isto leto je prestopil v II. razred nemške gimnazije v Brnu, kjer pa je ostal le štiri leta ter je zaradi hudega nastopa z ravnateljem dobil consilium abundi. Nato se je vpisal v šesti razred na Dunaju, kjer je maturiral 4. julija l. 1872. Istega leta se je vpisal na filozofsko fakulteto na Dunaju. Po štirih letih je predložil disertacijo o "Bistvu duše pri Platonu", nato pa napravil rigorozo ter diplomiral 10. marca l. 1876, za doktorja filozofije.

O počitnicah je kot instruktor potoval s svojim učencem v Italijo, jeseni pa je odšel z njim v Lipsko, kjer se je hotel habilitirati kot vseučiliški docent. Tu se je seznanil z Americanko, Šarloto Garrigueovo in se naslednje leto zaročil z njo. Leta 1877, je za kratko dobo prevzel službo suplenta za grško in latinsko na nižji gimnaziji na Dunaju, pa je že decembra istega leta vložil prošnjo za habilitacijo na dunajski univerzi na temelju razprave o principih sociologije. Čez par mesecev pa je prosil, da mu vrnejo delo, da ga

tak vehementno nastopil proti vladni politiki v Bosni in Hercegovini.

Dogodki na Ruskem l. 1904 in 1905, so vzbudili Masarykovo pozornost, zato je odpotoval v Rusijo, da na licu mesta proeči pereči problem. Sad njegovih opazanj je veliko delo "Rusija in Evropa". Pred tem potovanjem pa je bil že v Angliji in drugič v Ameriki. Ob novih volitvah po splošni in enaki volilni pravici l. 1907, je bil izvoljen znova v parlament s pomočjo socialističnih glasov ter je v propačunski debati naglašal svojo ljubezen do de-

nakar je preko Moskve, Sibirije in Vladivostoka posetil Tokio. Iz Japonske se je odpeljal v Washington in je bil koncem l. 1918, dvakrat v avdienci pri Wilsonu. V Ameriki je sestavil proglas čsl. državne samostojnosti, ki ga je Amerika vzela na znanje 18. oktobra, čez mesec dni pa je zapustil New York ter se preko Francije in Italije vrnil v svobodno domovino, kjer je 22. decembra 1918, položil svojo prisego kot predsednik republike.

Naročite se na "Glas Naroda" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vse naše dolgoročne skušnje vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodište prošnje za povratno dovoljenje, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavlani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker pravo dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in spoznavljamo vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

LOJZE B. SMOLEJ:

MOJ BOŽIČ NA FRONTI LETA 1917

Tako daleč za menoj so že leta vojnih strahot in gorja, ki sem jih preživel kot milijon drugih, v večnem strahu in trepetu v strelskih jarkih na raznih frontah.

Čas, ki izbršuje iz spomina tudi najsilnejša doživetja, je tudi moje grozotne slike zavil v prosojno tančico, pod katero vse to že skoro spi.

Vsako leto pa se enkrat zgodi, da se ta koprena zgame in mi prižge v duši spomin na oni sveti večer, ki je bil v mojem življenju najstrašnejši. Tedaj se ozrem v duhu daleč nazaj, na krvave boje poljane, na rove smrti, kjer počivajo v tuji zemlji, razmesarjeni in razsekani, moji nekdanji prijatelji, sotrpini in mučniki.

Po naši dvanaesti ofenzivi smo se ustavili ob vnožju Monte Grape, kakor smo bili odpisani 5. decembra na Monte Cimone. Tam smo se zarili v zamrle kamenite rove, tik pred tremi sovražnimi utrdbami, ki so ležale pred nami kakih 200 m. Iz njih je bruhal peklenški ogenj kakih tristo laških topov po naših rovih. Četa, ki sem ji poveljeval, je štela komaj še 150 moč, da se boljše izrazim, okostnjakov, tako da sta prišla dva sovražna topa na vsakega našega bojevnikarja.

Vsako si lahko predstavlja, kakšen bojni ples je moral biti, ko so od jutra do večera sipali ogenj in jeklo na nas. Marsikdo izmed mojih fantov je začel, zakrilil, in izdihnil.

Pred svetim večerom, okrog tretje ure popoldne je nasprotnik naenkrat prenehal z obstreljevanjem. Zdelo se je skoro tako, kakor da tudi oni ne nameravajo oskruniti s prelivanjem krvi praznika ljubozni in miru. Toda, kakor smo kasneje uvideli, smo se kruto motili, kajti Lahji so se pripravljali še na hujšo krvavo borbo.

Dodela duševno in telesno izčrpan sem čepel v svojem ozkem, smrdljivem brlogu. Poleg mene ordonanc in telefonist s slušalkami na ušesih, da čuje in vjame ukaze in poročila, ki jih v tistih kritičnih časih na fronti ni primanjkovalo. Kajti vzdrževati smo morali stalno zvezo s komandantom bataljona ter z desnim in levim krilom sosednih čet.

Vsi smo molčali kot v grobu.

V očeh nas vseh je bila zapisana globoka žalost in groza. Pričakovali smo strašne smrti. Ze tretji božič smo premraženi, lačni in žejni gnili v teh pasjih, ušvih brlogih. Vojne furije pa ni hotelo biti konca. Naše misli so tedaj vasovale tam daleč za fronto doma rodnim krovom, kjer so se naši svoji pripravljali k polnočnici.

Zakrutil nam je želodec, ki je že tretji dan pogrešal hrane. Pritisnil je na tudi še mraz, da so nam šklepetali zobje. Izza zasneženih tirolskih gora je lezel mesec, ki je posrebril veličastne vršace.

Toda — tedaj se je ponovno oglašil topniški ogenj s sovražni strani, ki nas je zdrnil iz lepih svetonočnih misli ter nam s svojim treskom in bobnenjem utrdil žalostno zavest, da nismo pri svojih doma, nego na fronti. Bilo je to krog devete ure zvečer. Granate težkih kalibrov so butale neumljeno po nas in sejale že itak v razredčene vrste grozotno smrt.

Zabrnal je telefon. Klicale me je stotnik. Njegovo prvo vprašanje je bilo: "Kaj je z vašo četo?" Umaknite se nazaj v predzadnje rove, ki leže kakih 50 korakov za vami. Tam boste lažje kljubovali sovražnim napadom. Toda izvršite vse to oprežno in naglo, da vas nasprotnik ne opazi. Ali koto merate obhržati za vsako ceno pred Lahom, ker drugače je zapisan smrti ves bataljon."

Odgovoril sem mu kratko in trpko: "Razumem, obdržali bomo, toda ne vem, koliko časa. Naša četa se krči, med tem ko nasprotnik po nas čedalje bolj neumljeno seka. Pošljite mi po možnosti vsaj še nekaj rezerve, ako je sploh še kaj imate." Toda odgovor je bil krutek in skoraj proseč: "Ne morem, vzdržite! Na vašo četo polagam vse upe, ker drugače vpadе nasprotnik bataljone v hrbet. Italijani so ravnokar začeli napadati tudi že z desne in leve strani. Ako ne vzdržimo, smo danes zapisani vsi smrti."

Najin telefonski pomenek je pretrgala težka granata, ki se je zarila s strahovitim truščem v zemljo v bližini stotnika. Zaskrbelo me je, ali je še ostal pri življenju. Poklical sem ga po telefonu znova, toda, nič glasu. Po žici mi je prihajalo na uho le strašno tuljenje in bobnenje

topov, spremljano s sunkovitim stresanjem zemlje.

Skočil sem iz brloga ven med fante, jih začel bodriti ter jih pripravil na vse. V naglici smo popravili razsute rove in to pod udarci granat in šrapnelov. Pričakovali smo namreč tudi še spopada na nož z laško pehoto. Med tem pa so udarjale granate v naše rove, ena za drugo. Najpotrebnejšo stražo sem pustil v rovih, ostali pa smo se splazili nazaj v kaverne. Treskalo in bruhalo je z vseh strani okrog nas, kakor bi odprlo peklo svoje žrelo.

Kaverna v katero smo se zašli, je bila temna, polna podgan, smrada in uši. Nekdo je prižgal košček sveče, ki jo je staknil bogsigavdi kje. In v ta drobce luči so se vsesali naši blazni pogledi, polni groze in strahu. V naših možganih pa je kljuval mrtvaški ptič.

Pri sajastem vходу kaverne se je čez čas izmotala črna senca, ki me je poklicala po imenu. Ko je prihajala bližje, sem spoznal telefonista, ki mi je molče pomolil — depešo. Ob hornem svitu umirajoče sveče sem z vso naglico prečital vrstice. Depeša se je glasila: "Rešite svojo četo čisto iz tega ognja takoj v predzadnje rove, ako tega še niste storili!" Kratko mu odvrnem po telefonistu: "Ne morem. Pot nam je zaprta, ker sovražna artilerija nam udarja z vso silo tudi v hrbet." Sedaj se mivedel, da je stotnik še živ.

S poslednjim naporom je borila lučka vztrepetala, nato je nastala okrog nas gluha tema. Molčali smo. Krog nas se je stresala zemlja, zunaj pa je nadaljeval topniški ogenj svoje uničevalno delo.

Fantom sem naročil, naj povzije poslednjo rezervno porčijo, kdor jo sploh še ima. Molče smo začeli v temi odpirati zamrle konzerve in griziti prepečence, ki smo ga med prodiranjem čez furlansko ravnino pokradli iz zapuščenih laških zalog.

Sodili smo tedaj, da se bliža polnoč. S pritajenim vzdihom smo se vnovič spomnili, da je sveti večer in da gredo naši svoji v tem času k polnočnici. Tam je sveta noč, blažena noč! — V tem črnem brlogu pa gro-

(Nadaljevanje na 6. strani)

SLOVENSKI RADIO PROGRAM

Na božični dan, 25. decembra bo v Clevelandu oddajan na WJAY radio postaji izredno lep in bogat božični program. Za ves program, ki bo brez vsakega oglaševanja, plača "Ameriška Domovina". Glasbeni vodja programa bo dobro znani dr. William J. Lausehe s svojim unijskim orkestrom osmih moči. Kot pevki nastopita Miss Mary Udovich in Josephine Lausehe, ki sta znani tisočim po svojih pesmicah na gramofonskih ploščah.

Ljubljanski vladika dr. Gre. gorij Rožman bo nastopil kot edini govornik tekom programa in bo to njegov poslovilni govor od ameriških Slovencev, ker se po božiču zopet vrne v domovino. Kdor ameriških Slovencev še ni slišal govoriti ljubljanskega nadškofa, bo imel to priliko na božični dan, v sredo, 25. decembra, na WJAY radio postajo, Cleveland, od 3.00 do 3.30 popoldne.

MORILKA SVOJEGA MOZA OBEŠENA

WOODSTOCK, Kanada, 17. dec. — Mrs. Elizabeth Tilford je bila obešena na dvorišču sodišča, ker je zastupila svojega tretjega moža.

Ko ji je bilo na predvečer usmrtnice naznanjeno, da ni nikakega upanja, da bi bila pomiloščena, je rekla:

"Boljše je iti nedolžen, kot pa ostati tukaj kriv. Težak je križ, toda krona je sladka."

DELITEV BOGASTVA

Cl. Riden Baxton piše v ugledni angleški reviji "The Contemporary Review" o problemu razdelitve bogastva na svetu.

Avtor konstatira najprej v uvodu, da je skupščina Lige narodov v septembru tega leta med drugim zgodovinska tudi radi tega, ker je na njej angleški zunanji minister Hoare prvič omenil problem razdelitve bogastva na svetu.

Detalnil se je sicer, pravi pisec, samo krajnosti tega vprašanja in se omejil le na razdelitev sirovin, jasno pa je, da se v bodoče ne bo mogoče izogniti razmotrivanju tega problema v vsem njegovem obsegu, posebno še glede na potrebe takozvanih "nezačasnih" sil.

Pisec je mnenja, da bo mir na svetu toliko časa stalno ogrožen, dokler ne bodo zahteve teh sil "galantno" izpolnjene.

Zato se pisec zavzema, da bi se tudi za rešitev italijansko-abeinskega spora takoj sklicala svetovna konferenca, ki naj bi vzela v pretres tudi vprašanje pravične razdelitve sirovin in svetovnega bogastva sploh.

Japonska, Nemčija in Italija spajajo danes med nezadovoljne narode. Če jim z mednarodnimi sporazumi ne bomo skušali ustreči, se bodo nujno zatekle k vojni kot sredstvu za doseg svojih namenov. Njih nezadovoljstvo izvira odtod, ker se trudijo doseči enakopravnost z enimi, ki imajo več. Zato je tudi razumljivo, da te države ne morejo biti iskrene podpornice Lige narodov, ker je Liga po njihovem mnenju organ "sihih" narodov.

Liga narodov sloni na statusu quo, medtem ko Japonska, Nemčija in Italija smatrajo to stanje za krivično. V svojem pokoravanju in podpiranju Lige narodov ne vidijo torej zase nobene ugodnosti. Zato se bodo še nadalje zatekale k drugim sredstvom za doseg svojih namenov.

V letošnjem Koledarju je par lepih kratkih povesti, ki bodo zanimale ljubitelje leposlovja.

ZAROČENCA

MILANSKA ZGODBA "IZ 17. STOLETJA
Spisal: ALESSANDRO MANZONI

112

Nekaj dni je Renzo še ostal v službi, da preizkusi svoje moči in jih pomnoži; kakor hitro pa se mu je zdelo, da se lahko odpravi na pot, se je pripel pas in skril vanj onih petdeset zlatov, ki jih ni bil nikoli načel in ni nikdar nikomur črnil besedice o njih, niti Bortolu ne. Vzela je še nekaj drugih borih grošev, ki jih je z vsem varčujoč deval dan na dan na kupček, stisnil pod pazduho majhen sveženj obleke, vtaknil v žep delavsko izpričevalo, ki si ga je bil dal z dobrim premislekom narediti pri drugem gospodarju z imenom Anton Rivolta, skril v hlaču žep velik nož — vsaj tako orožje je moral nositi tudi poštnjak v tisti dobi — ter odšel na pot zadnje dni avgusta, tri dni potem, ko so don Rodriga odnesli v lazaret. Napotil se je proti Leecu, ker ni hotel iti na slepo v Milan, temveč je želel videti prej domačo vas, kjer je upal, da najde Nežo še živo in izve najprej pri njej nekaj tistih mnogih stvari, ki jih je tako hrepenel izvedeti.

Proti večeru je zagledal domačo vas. Da si je moral biti na ta pogled pripravljen, je vendar čutil, kako se mu stiska srce ob njem; na padlo ga je nenadoma nebroj bolestin spominov in bolestin slutenj; zdelo se mu je, da mu brne v ušesih zlokobni udarci v plat zvona, ki so ga spremljali in zasledovali, ko je bežal iz teh krajev; obenem pa je tako rekoč slišal smrtno tišino, ki je zdaj vladala tu. Še močnejše razburjenje je občutil, ko je prišel na mali trg pred cerkvijo, in še hujše si je obetal na koncu poti; kajti ustaviti se je nameraval pri oni hiši, ki jo je bil nekoč vajen imenovati Lucijino.

Zdaj je mogla biti kvečjemu Nežina in edina milost, ki jo je pričakoval z nebes, je bila ta, da najde Nežo živo in zdravo. In sklenil je, da v tej hiši tudi poprosi za stanovanje, pravilno domnevajoč, da mora biti njegova le še bivališče za miši in kune.

Ker ni maral, da ga vidijo, je zavil po neki zunanji stezi, po isti, koder je prišel ono znano noč v lepi družbi, da preseneti gospoda kurata. Nekako na sredi je bil na eni strani Renzov vinograd, na drugi hišica, tako da bi mimogrede za trenutek lahko vstopil sem in tja ter malo pogledal, kako je z njegovim domom.

(Dalje prihodnjic.)

Spotoma je gledal predse; želel si je tar se obenem bal, da koga zagleda. In res je čez nekaj korakov zagledal moškega v srajci, sedečega na tleh, z rameni uprtimi ob jasmínovo mejo, z videnjem blazneža; po tem in po obrazu se mu je zdelo, da spoznava onega ubogega, napol norega Gervasa, ki je bil za drugo pričo pri onem nesrečnem pohodu. Toda ko se mu je približal, se je moral prepričati, da je to oni tako bistroumni Tonio, ki ga je bil privedel tja. Ko mu je kuga pobrala obenem telesne in duševne sile, mu je v obrazu in vsakem gibu razvila neznatno, zastrto kal podobnosti, ki jo je imel z učenarim bratom.

"Oh, Tonio," je dejal Renzo ter se ustavil pred njim; "ti si?"

Tonio je dvignil oči, glave pa ni premaknil. "Tonio! Ali me več ne poznaš?"

"Kogar zadene, zadene," je odvrnil Tonio in obstal nato z odprtimi usti.

"Zagrabila te je, kaj, ubogi Tonio! Pa da me res več ne poznaš?"

"Kogar zadene, zadene," je ponovil oni z namkam bedastim nasmehom. Videč, da drugega ne izvleče iz njega, je Renzo še bolj žalosten nadaljeval svojo pot. In evo, izza vogla se je prikazalo ter se pomikalo proti njemu nekaj črnega, kar je brž spoznal za don Abbondio. Ta je stopal počasi, počasi in je nesel palico kakor človek, ki tudi ona njega nosi; kakor se je bližal, je bilo v njegovem bledem, mršavem licu in v vsaki kretnji vedno bolj spoznati, da je gotovo tudi on prestal svojo nevihto. Gledal je tudi on; zdelo se mu je in spet se mu ni zdelo; videl je nekaj tujega v obleki, toda to tuje je bilo prav z Bergamaskega.

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI !!

IZ BAGOADA V STAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

Vsebina: Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Gorop; Družba En Nazir

Cena1.50

KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 592 strani, s slikami

Vsebina: Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; Kako sem v Mekko romal; Pri Šamarih; Med Jezidi

Cena1.50

PO DIVJEM SUDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

Vsebina: Amadila; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema

Cena1.50

PO DEŽELI SKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

Vsebina: Brata Aladžija; Roča v soteski; Miridit; Ob Vardarju

Cena1.50

SATAN IN ISKARIOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

Vsebina: Izseljenci; Yuma Setar; Na sledu; Nevarnost nasproti; Almaden; V treh delih sveta;

Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rešeni milijoni; Dedič

Cena3.50

V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani

Vsebina: Kovne Šimen; Zaročnik z zaprekami; V golobnjaku; Mohamedanski svetnik

Cena1.50

WINETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani

Vsebina: Privrati na divjem zapadu; Za življenje; Nso-či, lepa Indijanka; Proklestvo zlata; Za detektiva; Med Komanci in Apači; Na nevarnih potih; Winnetovov roman; Sans Ear; Pri Komancih; Winnetova smrt; Winnetova oporoka

Cena3.50

Z U T I

4 knjige, s slikami, 597 strani

Vsebina: Boj z medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot

Cena1.50

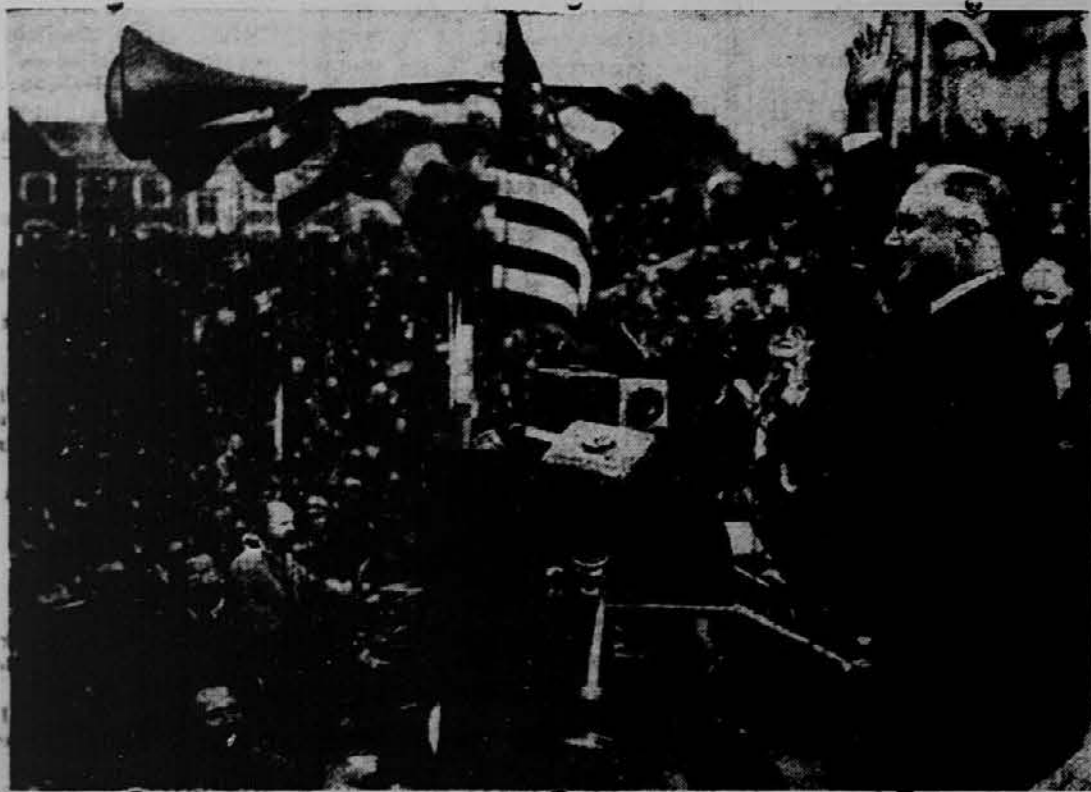
Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

PREDSEDNIK ROOSEVELT V GEORGIJI

Na svojem potovanju na Jug se je ustavil predsednik Roosevelt tudi v Atlanta, Ga., ter imel govor, ki ga je po slušalo nad 50,000 oseb. Razpravljal je o svojih bodočih načrtih, in poslušalci so mu navdušeno pritrdjevali.

GREHI OCETOV

Roman v dveh zvezkih

Za Glas Naroda priredil I. H.

112

Približam se krsti, ki je stala sredi dvorane na črno pokrite mrtvaški odru. Na mrtvi ni bilo cvetja, nikakega zelenja. Ob vnožu je stal klečnik, ob zglavju pa v polkrogu šest visokih svečnikov z gorečimi svečami. Plapolajoči plameni so zlivali rdečo svetlobo na tihi obraz mrtve. Bil je bil rešen hiranja in blaznosti. Črna obleka odeva močno telo, na beli blazini počiva glava in voščeno blede obraze iz gledal kot bi bil izklesan iz marmorja. Ni izgledalo, kot bi pod visokim čelom ugledali misli in piker, ponosen nasmehek je bil razliti okoli obledelih ustnic. Roke, ki so bile sklenjene na prsih, so oklepale knjigo — njegovo knjigo, ki je bila z njim, ki jo je vstvaril, v grob, ki pa je vendar ostala sveta kot živa priča velikega duha in srca, kot najdragocenejši dar zavzoženega življenja.

Ko sem šel iz dvorane, sem imel občutek, kot da grem od živga, ne pa od mrtvega.

Po medli svetlobi po hodnikih in po trpkem mrazu, ki je vladal v njih, me je okrepčal svetli blesteči dan in sveži veter ki je z mehkim šepetanjem obletaval stari grad. Že sem prišel skozi grajska vrata, ko zagledam kamnito verando. Tam stoji ženska postava, ohlapno ogrnjena s kožuhom. Črn pajčolan se ovija okoli njene glave. Obraza nisem mogel videti in je bil nepremično obrnjen proti južnim hribom. Vendar mislim, da sem jo spoznal: po nekaj posebno rdečih lasih, ki so se vsipali po ramah.

Dospem v vas. Ko pade sivi mrak čez belo pobočje, stopim v vlak, ki je z veliko naglase brzel po planjavi in me je peljal skozi zvezdnato zimsko noč.

Pozno popoldne sem prišel v Monakovo. Skozi mesto grem peš. Med potom me nekdo glasno pozdravi in me pokliče po imenu. Čez ulico mi pride nasproti trebušat, tesno zavite gospod, monakovski trgovci z umetninami, katerega sem mnogokrat srečal v ateljejih, svojih prijateljskih slikarjev.

Kaj pa je z vami, kje v edno tičite? — mi zakliče s meje. — Že celo večnost vas nisem več videl.

Povem mu, da sem po večmesečnem potovanju ravno prišel domov.

— O, tako? No, tedaj si pač morem misliti, zakaj ravno danes pridete domov. Prav gotovo si hočete dobiti kak spomin na našo bivšo veliko umetnico. Saj ste bili njen prijatelj. Samo hitite, drugače pridete prepozno. Krasne stvari so in ljudje se bodo trgali za nje.

Pomena njegovih besed nisem razumel in ga začuden gledam in se medtem obrne od mene, da pozdravi neko mimično damo.

— Tudi jaz grem tja in če cene ne bodo gnali previsoko, bom kupil nekaj lepih stvari. Pa kaj sem se hotel povedati! Pomislite, ravno prihajam od Kolerja. Saj ga poznate. Presenetljivo je, kaj je samo v enem letu postalo iz njega. Za zadarjenega umetnika sem ga vedno smatral, sedaj pa se je pokazal zelo velikega mojstra. Pred nekaj tedni je imel v umetniškem društvu dve helgolandski pokrajinski sliki, ki ste vsakemu, ki stvar razume, zmedle glavo. Sedaj pa ima na stojalu sličice, rečem vam, pravi biser. Z zlato bi jaz odtehtal, če že ne bi bila v drugih trdnih rokah. Poleg tega pa dela velikansko sliko, pri kateri pa moja radovednost ni bila potlačena. Najbrže po njegovem mnenju stvar še ni dozorela, da bi mogla prenesti čast očij veščaka. Bojim se samo, da dela preveč. To sem mu tudi povedal. Da preveč dela, mu je mogoče videti na obrazu. Sedaj pa z Bogom! In pri dražbi se vidiva, kaj ne?

— Ne razumem vas! Pri kateri dražbi?

— Kaj! Ali še ne veste, da bo danes vsa zapuščina Kronicove prodana na javni dražbi? Pa sem mislil — kaj pa tako gledate? Ali ste živeli izven sveta? Ali ne veste, da je šla Kronekova, Marta Kronekova, v Rimu v samostan? Pomislite samo, iz gledališča v samostan! Naša Kronekova! Danes pa pride njena zapuščina pod kladivo. Seveda, saj vendar vem, da ste občevali v njeni hiši in ko ste mi ravno prej povedali, da ste se vrnili s potovanja, sem si — — — Kaj ne, sedaj vendar greste?

— Jaz? Ne! Ne morem!

Na stisnjenih pesteh sem si zabil noht v mso.

— Ali ste se celo noč vozili? In zares, malo izmučeni izgledate. Pojdite domov in za nekaj časa ležite. Ako vam je kaj za kak majhen spomin — sem vam rad na uslugo. Ako najdem kako lepo malenkost, bom rekel, da jo naj obdržite za vas. Ali je prav tako? No, dobro! Z Bogom!

Ko odide, sem se komaj mogel premakniti z mesta, tako svinčeno težki so mi bili vsi moji udje.

Sedaj sem razumel one besede v njenem pismu: "Prištevaj tudi mene med mrtve!" In tudi zagonetne besede sem razumel, ki jih je meni govorila ono uro in sem razumel njen nenavaden pogled, s katerim se je ozrla na podobo Ofelije.

Pridem domov in pristrni sprejem, ki so mi ga pripravili moji domači, mi je ogrel dušo.

Doma sem našel Rihardovo pismo, ki me je čakalo že nekaj dni.

"Ne smeš se hudovati," je pisal, "da Ti tako dolgo nisem pisal. Vem, da ni bilo prav. Sreča in delo sta me zadrževala. Pa četudi sem Te pustil tako dolgo brez kake vesti, ti je vendar le moralo zvneti v ušesih, ker sva mnogo in pristrčno o Tebi govorila. Ko bi le mogel biti z namá tukaj! Tako lepo je v tej od Boga blagoslovljeni deželi, v kateri je zima še podobna pomladi v naši domovini."

Tem besedam je sledil lep popis: popis njegovega bivanja in življenja. Ni mogel dovolj povedati, kako lahko in veselo napreduje njegovo delo v tihi samoti in posebno še, ker se njegova "sladka tovarišica" tako zelo zanima za njegovo delo.

(Dalje prihodnjič.)

ALI STE ZAVAROVANI?

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO SE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljšo jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje

NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17. državah ameriške Unije. Premoženje nad \$1.500.000.00. — Za ustanovitev novega društva zadostuje 8 odraslih oseb.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na:

GLAVNI URAD J. S. K. J., ELY, MINNESOTA

BOŽIČNI RADIO PROGRAM NA ČAST NADŠKOFU dr. ROŽMANU

Slovenski moški zbor iz New Yorka pod vodstvom Mr. Jerry-a Koprivseka m. l., organizator slovenske cerkve v New Yorku bo priredil posebni božični radio program na čast nadškofu Rožmanu. Program se bo odajal ob 7.15 v četrtlet zvečer, dne 26. decembra 1935, na radio postaji WLWL. To je ista postaja, na kateri ste mogoče zadnje leto slišali "Slovenski Radio Zbor". Radio postaja WLWL ima 1100 kilocycles moči, in oglašja samo dve uri vsak dan, namreč, od 6.00 do 8.00 zvečer. Toraj se lahko takoj prepričate, ako vam je mogoče dobiti to postajo v vaši okolici.

Pevci tega zbora so: Prvi tenor: Mr. John Ribic, Mr. John Potusek. Prvi bas: Mr. Emil Blazevic, Mr. Antoa Svet, Mr. Frank Luther. Drugi tenor: Mr. Geri Gostic, Mr. Frank Stariha, Mr. John Mladineo. Drugi bas: Mr. Vinko Konean, Mr. John Macek, Mr. Rajnar Hlaec.

Mr. Emil Blazevic (bariton) in Mr. John Ribic (tenor) bosta pela solo pri par pesmih. Mr. Vinko Konean bo v slovenskem jeziku pozdravil nadškofa dr. Rožmana.

Zbor bi bil hvaležen ako bi poslušalci sporočili na radio postajo, kako vam je kaj program ugajal. Lahko pišete v slovenskem ali pa v angleškem jeziku. Naslov: Mr. Jerry W. Koprivsek, Jr., c. of WLWL, 15 W. 59th St., New York City.

Poročevalce.

POSOJILA VOJSKUJOČIM SE DRŽAVAM

WASHINGTON, D. C., 18. dec. — Senadni municijski preiskovalci so naprosili zveznega zakladničarja Morgenthaua, da jim predloži poročilo o posojilih in kreditih, ki so bili dovoljeni italijanskim in abesinskim vojakom. Preiskovalni odbor bo priporočal prihodnjemu kongresu, da prepove posojila in kredite vojskujočim se državam, ker so slične transakcije vodile Združene države v svetovno vojno.

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI

NAŠEGA LJUBLJENEGA IN NEPOZABLJENEGA SINA oz. BRATA ANTHONY BENČAN

ki je tako nenadoma podlegel kruti pljučnici, dne 22. decembra 1934. Kratko je leto, ali vseeno, zdaj se mi, da je že cela večnost, kar Te ni več med nami. Prezgodaj si odšel od nas, dragi sinu in bratu. Tvoj glas je zamrl za vedno v najlepši mladinski dobi, ali spomin na Te ni zamrl. Še vedno si v duhu in ljubezni med nami. Počival naj v miru božjem, dragi sinu in bratu. Tvoja mania, od katere si še vedno obkovan, Ti skrbno neguje cvetje na grobu, dokler se vsi skupaj ne snidemo tam, kjer ne bo več bitke ločitev.

Snivaj v grobu, ljubi sinu, v tih bladih jamic; Rog daj Tvoji blagi duši večni mir in svetl raj.

Žaluječi: mati AGNES BENČAN in družina.

MOJ BOŽIČ NA FRONTI LETA 1917

Nadaljevanje s 5. strani.

za, strah in trepet. Nehote je vstalo pred nami vprašanje: "Proketo, čemu vse to?"

Toda v odgovor je zatulilo in zabobnelo blizu naše kaverne. Fantje, že itak napol blazni, so docela pobesneli. Eden je molil, drugi je pel, tretji jokal in tulil, četrti klet Laha, česarja generale in ves svet.

V tem obupnem položaju sem skočil k telefonu in vprašal bataljon, kaj je novega? Odgovor se je glasil, da je kuhinja razbita, kuhar razmesarjen, zalogo živil pa razdejane in uničene od laških granat. Mule, ki so prinesle ravnokar novi provijant, so skoro vse pobite. Tako sem spoznal, da smo ponovno obsojeni na glad.

Poleg tega me je pa tudi še zaskrbelo kaverne. Ali bo še mogla vzdržati pod udarci težkih granat? V srečo mi je nekaj dejalo, naj jo dam izprazniti čimprej, ako nečemo naposled biti še živi pokopani. Fantom sem dal ukaz! Toda nismo bili niti še vsi zunaj v rovih, ko se je kaverne pod silnim udarcem težke granate sesedla in zasula. Hip nato je udarila že druga granata naravnost v naše rove.

Poleg mene stoječemu fantu je padla konzerva iz rok, iz strganega rokava mu je briznila kri. In zopet malo dalje je zakričal in omahnil mlad fant, ki mu je iz trebuha iztrgalo čreva.

Preklinjali smo vojno in vse, ki so nas poslali v to žrelo pekla. Granate so butale in vdarjale v naše rove kot za stavne mence se za naše smrtno krike in obup.

II krvavi polnočnici so nas vabili topovi, mesto petja na kornu se je razleglo krog nas ičanje in stokanje težko ranjenih in umirajočih.

Krog pol ene ponoči sem skočil v rov k telefonistu, da bi zvedel, kaj se godi na desnem in levem krilu. Toda, kaj najdem tam? Aparat sam, brez telefonista. Že sem hotel skočiti nazaj v rove, ko se je ponovno stresla zemlja in — pred mojimi očmi se je stemnilo.

Zasula me je zemlja, bil sem živ pokopan. Komaj sem se zavedel tega strašnega položaja, sem znova izgubil zavest. Čez dolgo časa sem spet prišel k sebi. Moja prva skrb je bila, da se prepričam, ali imam še cele ude. Polagoma sem se osvobodil zemlje raz obraza in nog. Hude bolečine sem občutil na desnem stopalu. Pa tudi leva noga me je bolela pod kolonom, za kar mi pa v tedanjem položaju ni bilo dosti mar. Šele pozneje sem ugotovil, da imam zdrobljeno desno stopalo. Pred menoj je lebdela le ena sama velika skrb, kako se rešiti iz tega živega groba.

Grebil in kopal sem z golimi rokami okrog sebe kot blazen, toda vse zaman. Naposled sem docela izrpan omagal. Polotil se me je obup. Vznemirjala me je tudi še negotovost, kaj se je zgodilo z mojimi fanti. Morda so pobiti, morda živi pokopani kot jaz! Radi močnih zemeljskih sunkov sem ves omagan in izrpan stisnil glavo pod plašč in tako me je naposled premagal spanec. Ko sem se zopet prebudit, sem prisluhnul tiščoč uho k zemlji. Vse tiho. Nobenih sunkov, nobenega butanja več. Kaj naj pomeni vse to?

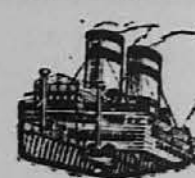
Tedaj sem se spomnil telefonskega aparata, ki se je moral nahajati nekje v moji bližini. Začel sem grebsti in iskati aparat ter ga na srečo kmalu našel. Nato kličem bataljon, kličem telefoniste, pritiskam uho na slušala, toda slišim le brnenje, odgovora pa nobenega. Zopet sta se me polasčala groza na obup. Čez dolgo, dolgo časa sem začel nad seboj zamolkel šum.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

28. decembra: Conte di Savoia v Genoa

2. januarja: Majestic v Cherbourg

3. januarja: Bremen v Bremen

4. januarja: Manhattan v Havre

4. januarja: Champlain v Havre

8. januarja: Aquitania v Cherbourg

10. januarja: Europa v Bremen

11. januarja: Ile de France v Havre

11. januarja: Vulcania v Trst

15. januarja: Washington v Havre

18. januarja: Lafayette v Havre

18. januarja: Rex v Genoa

22. januarja: Majestic v Cherbourg

24. januarja: Bremen v Bremen

25. januarja: Champlain v Havre

29. januarja: Ile de France v Havre

31. januarja:

2. februarja: Conte di Savoia v Genoa

5. februarja: Majestic v Cherbourg

8. februarja: Rex v Genoa

12. februarja: Washington v Havre

12. februarja: Bremen v Bremen

14. februarja: Berengaria v Cherbourg

15. februarja: Champlain v Havre

19. februarja: Europa v Bremen

19. februarja: Europa v Bremen

20. februarja: Majestic v Cherbourg

21. februarja: Ile de France v Havre

26. februarja: Manhattan v Havre

29. februarja: Aquitania v Cherbourg

29. februarja: Conte di Savoia v Genoa

IMAMO V ZALOGI

BLAZNIKOVE Pratičke

za leto 1936

Cena 25c

s poštino vred.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

VAŽNO ZA

NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačano naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razpisali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko ne potrebnega dela in stroškov, za to Vas prosimo, da skušate na ročno pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali je pa plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojim imeno so tiskana s črkelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Lavahn

COLORADO:

Pueblo, Peter Oullg. A. Saffig

Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:

Indianapolis, Fr. Zupancic

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevil, J. Lukanich

Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)

Joliet, Mary Bambich, Joseph

La Salle, J. Spelich

Massoutah, Frank Augustin

North Chicago, Jozo Zelena

KANSAS:

Girard, Agnes Metnik

Kansas City, Frank Zagar

MARYLAND:

Kittamiller, Fr. Vodopivec

Steyer, J. Černe (za Penna. W. Va. in Md.)

MICHIGAN:

Detroit, Frank Stalar

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Goude

Ely, Jos. J. Pesbel

Evelth, Louis Goude

Gilbert, Louis Vessel

Hibbing, John Povše

Virginia, Frank Hrvatic

MONTANA:

Roundup, M. M. Panlan

Washoe, L. Champa

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Gowanda, Karl Stralich

Little Falls, Frank Mass

OHIO:

Barberton, Frank Trebe

Cleveland, Anton Bobek, Chas. Man

Ginger, Jacob Reulia, John Slope

Girard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant, John Wavy

Se Warren, Mrs. J. Bacha

Youngstown, Anton K

OREGON:

Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA:

Broughton, Anton Pavoc

Claridge, Anton Jerina

Conemaugh, J. Brezovec

Export, Louis Supanich

Farrel, Jerry Okora

Forest City, Math Kamin

Greensburg, Frank Novak

Johnstown, John Polants

Krayn, Ant. Taudel

Lazorne, Frank Balloch

Manor, Frank Demshar

Midway, John Znet

Pittsburgh, J. Pojčar

Presto, F. B. Demshar

Steelton, A. Eron

Turtle Creek, Fr. Schifrer

West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:

Milwaukee, West Alila, Frank

Shoboyan, Joseph Kakec

WYOMING:

Rock Springs, Louis Tauscher

Diamondville, Joe Bolich

Vsak naročnik mora potrditi na svojo, katera je prejel. Zastopnika, kje tam tople priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"